

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

Vol. LXXVII Kaina 25 c.

PENKTADIENIS — FRIDAY, BALANDIS — APRIL 29, 1983

Nr. 84

LKB KRONIKA Nr. 55

Sovietinėse respublikose

Ryga (Latvija). 1982 balandžio 4 d., Verbu sekmadienio vakare, Rygos Šv. Juozapo bažnyčios klebonas Valfredas Vinbergas prie šventoriaus tvoros buvo užpultas nepažįstamo vyriškio ir smarkiai sumuštas. Kunigui teko atsiguolti ligoninėje ir daryti operaciją, nes buvo trūkusi pilvo plėvė. Kun. Valfredas Vinbergas nesisako tikintiesiems, kas jį užpuolė, gal ir pats nepažino užpuoliko, tačiau parapijiečiai neabejoja, kad tai KGB darbas, nes jie ne vieną kartą yra pastebėję čekistus, sekiojančius jų kleboną. Vienas liudininkas tvirtina matęs, kaip du čekistai kartą gatvėje jėga įgrūdė kun. Valfredą Vinbergą į mašiną ir kažkur nušvietė. Tikintieji rimtai susirūpinę, kad kun. Valfredas Vinbergas gali būti čekistų nužudytas.

Baltarusija. Armoniškes (Varanavo r.). Armoniškų bažnyčia oficialiai valdžios laikoma neveikianti — uždaryta, tačiau žmonės kiekvieną sekmadienį renkasi į ją bendrą ir maldai. Rajono saugumas ir Vykdomojo komiteto pirmininko pav. Kuzmičius nuolat garsina ir grąšina Armoniškų tikintiesiems. Sekmadieniais VK pirmininko pav. Kuzmičius, prisikėlus prie paskutinės iš bažnyčios išeinančios moterėlės, pradeda šaukti:

— Tu turi raktus? Atiduok ir čia daugiau nei kojos!

1982 m. gėvenios metu Armoniškų tikintieji Vladislavo Griško namuose bendrai kalbėjo rožančių, į kambarį įsiveržęs Kuzmičius ir vietinė apylinkės valdžia vaikė ir plūdo susirinkusius žmones, o namų šeimininkę Vladislavą Grišką už leidimą melstis savo namuose nubaudė 50 rb. bauda.

Trakeliai (Varanavo r.). Trakelių bažnyčia yra už 12 km. nuo Varanavo. Tai graži ir jauki bažnytelė, kurios centrinį altorių puošia stebuklingas Marijos paveikslas. Gaisro metu sudegė altorius, o Marijos paveikslas išliko, nu-

degė tik dešinysis paveikslas kampas, kur dabar gražiai įkomponuotas šv. Kazimiero paveikslas.

1958 m. Trakelių parapijos kunigui išvykus į Lenkiją, bažnyčia oficialiai dar veikė iki 1968 m. Uzdarius bažnyčią, parapijiečiai stengėsi išsaugoti raktus, nors ne kartą juos reikėjo slėpti nuo valdžios pareigūnų.

Iki 1980 m. Trakelių tikintieji meldavosi šventoriuje, — valdžia buvo griežtai uždraudusi įeiti į bažnyčią. 1980 m., prieš Vėlinės, žmonės organizuotai suėjo į bažnyčią ir joje meldėsi. Netrukus prisistatė rajono ir vietinė valdžia ir, išvaikiusi žmones, bažnyčią užrakino. Pasipiktinę tokiu valdžios pareigūnų elgesiu, žmonės dvi dienas neišėjo į darbus. Pagaliau rajono valdžia sutiko leisti tikintiesiems melstis bažnyčioje, tačiau raktų leidimo nedavė.

1982 m. per Marijos Aplanavimo atidavimą, nors kunigo ir nebuvo, į bažnyčią susirinko keli tūkstančiai žmonių.

Kiek vėliau, tikintiesiems pradėjus dengti zakristijos stogą, prisistatė rajono prokuroras, tardytojas bei milicija, reikalaujanti atiduoti bažnyčios raktus. Žmonės atsisakė paklusti ir raktų neatidavė. Pradžios kelioms dienoms, į Varanavo raj. Vykdomojo komiteta buvo iškvieštas Trakelių gyventojas Mykolas Tragys. Rajono pareigūnai klausinėjo iškvieštąjį, iš kur gavo medžiagų remontui, apkaltino tikintuosius įstatymų pažeidimu, mat, neprašę valdžios leidimo, pradėjo remonto darbus. (Iki 1980 m. Trakelių tikintieji pramynė takus ne tik į Minską, bet ir į Maskvą, prašydami leisti oficialiai veikti bažnyčiai, atvykti kunigui, tačiau, kaip visuomet, Maskva viską perduodavo tvarkyti vietinei valdžiai, kuri bažnyčias gali tik uždaryti).

Šiuo metu į Trakelių bažnyčią sekmadieniais susirenka iki 200 žmonių, o kunigui atvažiuoti laikyti pamaldas šioje bažnyčioje, kaip ir kitose valdžios uždarytose Baltarusijos bažnyčiose, įstatymiškai uždrausta.

(Bus daugiau)

JAV prašo Izraelį priimti Trifą

New Yorkas. — Ketvirtadienio "New York Times" praneša David K. Shipler straipsnyje iš Jeruzalės, kad JAV teisingumo departamentas prašė Izraelio priimti buvusį nacių simpatiką, kurį įsakyta deportuoti iš Amerikos, rumunų ortodoksų arkivyskupą Valerian Trifą. Iš jo pilietybė buvo atimta 1980 rugsėjo mėn.

Izraelyje lankosi Speciali Investigacijų įstaiga (OSI) direktoriaus pareigas einas Neal M. Sher. Jis pareiškė, kad "mes kietai dirbame, ieškodami vietos". Šveicarija, Italija ir Vakarų Vokietija atsisakė priimti Trifą. Sher nepasakė, ar buvo prašytas jį priimti Izraelis.

Yitzhak Feinberg, Izraelio teisingumo ministerijos kalbėtojas, patvirtino, kad Izraelis buvo prašytas ir Izraelio pareigūnai tarsis su Sher apie

šią bylą ir kitas.

Washingtono teisingumo departamento kalbėtojas John Russell pareiškė, kad Sher yra Izraelyje įvairiais reikalais, vienas jų — prašyti Izraelį priimti arkivyskupą Trifą.

Feinberg pasakė, kad Izraelis peržiūrės įrodymus prieš Trifą ir nustatys, ar arkivyskupą būtų galima teisti. Būtų kvaila atsivežti jį nors žinant, kad prieš jį nėra bylos, pasakė Feinberg.

Pareigūnas Izraelyje, kuris renka įrodymus prieš buvusius nacių nacių, pareiškė, kad teisingumo ministerijos pirmas sprendimas buvo atmesti Amerikos prašymą. Feinbergas nesutiko: "Kai jie kreipėsi į Izraelį, mes nesakėme "Ne". Mes negalime sakyti "Ne" tokiame reikale. Mes esame reikalingi tyrinėti".

Autorius D.K. Shipler rašo,

Prezidentas Reaganas trečiadienį pasakė kalbą Jungtinėje Kongreso sesijoje. Jis ragino Kongresą neatiduoti komunizmui Centro Amerikos. Už prezidento — viceprezidentas Bush ir Atstovų Rūmų pirmininkas Thomas P. O'Neill, Jr.

Padėtis Libane

Beirutas. — Arabų pasaulyje JAV valstybės sekretoriaus George Shultz kelionė į Viduriniuosius Rytus rėšia su Sirijos-Izraelio karo grėsme. Antradienį Sirijos armija atidarė ugnį į Izraelio traktorių ir šarvuotį, kurie pasirodė niekieno žemėje, Bekaa slėnyje. Traktorius buvo naudojamas žemės ūkui, statybai. Izraelio raportas sumenkino šį incidentą. Sakoma, kad sirai dažnai šaudė į Izraelio mašinas.

Kariniai korespondentai iš Libano praneša, kad abi pusės stiprina savo pozicijas Libane. Izraelio daliniai Libane nuolat budi parengties pozicijose. Šalia priešlėktuvinių raketų ir šarvuotųjų Sirija gavo iš sovietų daugiasluoksnę ginklų ir amunicijos. Sovietai ne tik neslepia, kad Sirijoje yra sovietų karių, bet tą faktą tiesiog reklamuoja.

Neseniai Libano vyriausybė pareikalavo, kad sovietų armija išsitrauktų iš Sirijos, kad sovietų karininkai daro Libane. Jie buvo pastebėti Sirijos laivuose Libano apylinkėse. Libane net žinomi restoranai, kur mėgsta lankytis sovietų karininkai.

Komentatoriai mano, kad sovietų tikslai Viduriniuose Rytuose yra keleriopūs. Jiems svarbu pabrėžti draugystės ryšius su Sirija, atgrasinti Izraelį nuo Sirijos puolimo ir užkirsti kelią JAV taikos planams. Maskva stengiasi įtikinti kitų arabų valstybių vadus, kad jie neparemtų Reagano plano, kuris esąs naudingas tik Izraeliui. Dėl to Maskvos spaudimu PLO ir atsisakė siekti palestiniečių valstybės federacijoje su Jor-

danu, tą planą viešai paremti bijo ir Jordano karalius. Izraelio elgesys ir reikalavimai Libane padeda Maskvai siekti savo planų. Izraelis sustiprina savo jėgas Libano Bekaa slėnyje, sutraukė šarvatus ir Golano aukštumas, kur neseniai įvyko Izraelio tankų dalinių manevrai. Nėra jokių ženklų, kad Izraelis ruošiasi išvesti kariuomenę iš Libano. Priešingai, steigiamos didesnės bazės Libane. Prie Khirbet Ruba Izraelis praplato ten esančius kelius. Ten yra bazė ilgiems transporto sunkvežimiams, kurie vežioja tankus. Prie Merj Uyun patatyta radaro stotis, įrengtos platformos helikopterams, išplėsta karinių komunikacijų stotis. Sitame miestelyje yra ir Izraelių remiančios Libano majoro Haddado kariuomenės štabas. Arkūfo vietovėje Izraelis įrengė stiprius bunkerius. Atrodo, kad Izraelis ruošiasi stiprinti sienas šalia 20 pėdų aukščio. Čia stovi veteranų prieštankinių pabūklų daliniai, ruoštos stiprios priešlėktuvinės pozicijos.

Dar viena Izraelio bazė įrengta į pietus nuo Sidono miesto. Čia yra tankų ir kitų šarvuotųjų sandėliai, dideli kareivių barakai, skysto kuro atsargos. Čia irgi sustiprintos zenitinės baterijos. Prie Damuro Izraelis baigia statyti lėktuvų pakilimo takus. Dalį jų sudaro senas geležinkelio Beirutas-Haifa takas, naujai išcementuotas, praplantais.

Iš tų pasirengimų daroma išvada, kad Izraelis nesiruošia išeiti iš Libano. Sekretoriui Shultzui teks gerokai paspausti Izraelio vadus, kad jie keistų planus. Sirija paskelbė nepalikianti Libano, kol ten bus nors vienas Izraelio kareivis.

— Filipinuose, Masapilid saloje, pasklido gandas, kad senose aukso kasyklose jaunuolis rado tokią gabalą aukso, kad galėjo nusipirkti naują motociklą. I kasyklas suguzėjo 7,000 žmonių ieškoti aukso. Jau žuvo 13, dar bandoma išgelbėti 70. Kariuomenė saugo tunelius, kad nebūtų daugiau nelaimių.

— Filipinuose, Masapilid saloje, pasklido gandas, kad senose aukso kasyklose jaunuolis rado tokią gabalą aukso, kad galėjo nusipirkti naują motociklą. I kasyklas suguzėjo 7,000 žmonių ieškoti aukso. Jau žuvo 13, dar bandoma išgelbėti 70. Kariuomenė saugo tunelius, kad nebūtų daugiau nelaimių.

— Filipinuose, Masapilid saloje, pasklido gandas, kad senose aukso kasyklose jaunuolis rado tokią gabalą aukso, kad galėjo nusipirkti naują motociklą. I kasyklas suguzėjo 7,000 žmonių ieškoti aukso. Jau žuvo 13, dar bandoma išgelbėti 70. Kariuomenė saugo tunelius, kad nebūtų daugiau nelaimių.

— Filipinuose, Masapilid saloje, pasklido gandas, kad senose aukso kasyklose jaunuolis rado tokią gabalą aukso, kad galėjo nusipirkti naują motociklą. I kasyklas suguzėjo 7,000 žmonių ieškoti aukso. Jau žuvo 13, dar bandoma išgelbėti 70. Kariuomenė saugo tunelius, kad nebūtų daugiau nelaimių.

— Filipinuose, Masapilid saloje, pasklido gandas, kad senose aukso kasyklose jaunuolis rado tokią gabalą aukso, kad galėjo nusipirkti naują motociklą. I kasyklas suguzėjo 7,000 žmonių ieškoti aukso. Jau žuvo 13, dar bandoma išgelbėti 70. Kariuomenė saugo tunelius, kad nebūtų daugiau nelaimių.

— Filipinuose, Masapilid saloje, pasklido gandas, kad senose aukso kasyklose jaunuolis rado tokią gabalą aukso, kad galėjo nusipirkti naują motociklą. I kasyklas suguzėjo 7,000 žmonių ieškoti aukso. Jau žuvo 13, dar bandoma išgelbėti 70. Kariuomenė saugo tunelius, kad nebūtų daugiau nelaimių.

— Filipinuose, Masapilid saloje, pasklido gandas, kad senose aukso kasyklose jaunuolis rado tokią gabalą aukso, kad galėjo nusipirkti naują motociklą. I kasyklas suguzėjo 7,000 žmonių ieškoti aukso. Jau žuvo 13, dar bandoma išgelbėti 70. Kariuomenė saugo tunelius, kad nebūtų daugiau nelaimių.

— Filipinuose, Masapilid saloje, pasklido gandas, kad senose aukso kasyklose jaunuolis rado tokią gabalą aukso, kad galėjo nusipirkti naują motociklą. I kasyklas suguzėjo 7,000 žmonių ieškoti aukso. Jau žuvo 13, dar bandoma išgelbėti 70. Kariuomenė saugo tunelius, kad nebūtų daugiau nelaimių.

Sidlo derėtis dėl erdvės ginklų

Maskva. — Naujasis sovietų komunistų partijos gen. sekretorius Andropovas paskelbė laisvą grupei žymių amerikiečių, kurie kreipėsi į jį dėl taikos erdvėje. Andropovas rašo, kad reikėtų sukviesti tarptautinę konferenciją ir susitarti neįvesti erdvėje jokių ginklų. Jeigu suinteresuotos valstybės tokio susitarimo nepadarė, tai erdvėje tikrai prasidės naujos ginklų lenktynės, rašo Andropovas.

Valstybės departamento kalbėtojas Alan Romberg, komentuodamas Andropovo pareiškimą, nurodė, kad tik sovietai turi erdvėje satelitus naikinančią mašiną, kurią jie vis dar bando ir tobulina. Amerika kol kas jokių ginklų neturi ir neplanuoja, tačiau bandys pagaminti tokį naikintuvą — satelitą, kokį turi sovietai.

San Francisco merė

San Francisco. — Trečia diena San Francisco merės Dianne Feinstein priešinkai gavo smūgį balsavimuose, kurie turėjo išmesti merę iš pareigų. Prieš ją buvo sukilę ginklų kontrolės priešinkai ir kelios homoseksualių organizacijos. Petición, reikalaujanti merės "atsaukimo", buvo pasirašę 38,800 miesto balsuotojų, tačiau patieiami balsavimai prieš ją balsavo tik 29,269. Merę palikti pareigose reikalavo 80 nuoš. miesto balsuotojų.

Šie specialūs rinkimai numatė vilį kelių kandidatų, kurie planavo išeiti prieš merę Feinstein reguliariuose lapkričio mėnesio rinkimuose. Jie planuoja atsiimti savo kandidatūras, nes šiuo metu niekas negalės nugalėti merės Feinstein.

TRUMPAI IŠ VISUR

— Du Leningrado gyventojai nuteisti 5 ir 4 metus darbo stovyklos už „sistemos smėžiimą“. Muitininkai, tikrindami užsienio turistų lagaminus, atrado pas vieną jų rankraštus, vežamus į užsienį.

— Nikaragvos vidaus reikalų ministeris Tomas Borge pareiškė protestą, kad JAV vyriausybė nedavė jam įvažiavimo vizos. Jis buvo kvieštas Harvardo universiteto pasakyti kalbą apie Nikaragvos revoliuciją.

— JAV valstybės departamentas nedavė vizos Kubos švietimo viceministeriui, kuris norėjo aplankyti Los Angeles filmų festivalį.

— Kopenhagos kapinėse, Danijoje, nežinomi piktadariai sunkiais kūjais sudaužė rašytojui Hans Christian Andersenui pastatytą paminklą.

— Teisingumo įstaigos paskelbė, kad pernai Amerikoje sunkių nusikaltimų skaičius sumažėjo 4 nuoš., lyginant su 1981 m.

— Žydų emigracija iš Sovietų Sąjungos į Vakarų Europą sumažėjo dėl bolševikinės valdžios trukdymų. 1979 m. į Vakarų atvyko 51,000 žydų, pernai — 2,700, o šiais metais numatoma atvykti tik apie 1,350.

— Graikijos spauda rašo, kad Amerika gerokai pakėlė savo mokesčius Graikijai už leidimą laikyti karines bazes. Derybos vyksta jau penki mėn.

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TELEFONAS (312) 585-9500

Prezidento kalba

Washingtonas. — Kongreso jungtinėje sesijoje prezidentas Reaganas pasakė kalbą apie padėtį Centro Amerikoje. Jis ragino Kongresą abiejų partijų atstovus vieningai paremti pastangas sustabdyti komunistines revoliucijas prie Amerikos slenkščio, pačiame JAV "kieme". Jei to nepadarysime, jei Centro Amerika kris, kokia bus mūsų pozicija Europoje ar Azijoje, sąjungose kaip NATO. Jei Amerika negali atsilaikyti prieš savo sienų, kodėl sąjungininkai turi tikėti, kad Amerika atsilaikys prieš grėsmę toli nuo sienų, kalbėjo prezidentas.

Prezidentas pabrėžė, kad gyvybiniai Amerikos interesai, moralinė pareiga, atsakomybė reikalauja, kad jį gintų savo interesus Centro Amerikoje. Jei kairiųjų revoliucijos laimės Karibų jūroje, atsakomybė kris Kongresui, pasakė prezidentas. Jei Amerika negali apginti savo interesų šioje regione, tai ji jų neapgins ir kitur. Karibų jūros regionas yra gyvybingai svarbus Amerikai, nes šiais jūros ke-

liais eina du trečdaliai Amerikos užsienio prekybos. Panamos kanalu ir Karibų jūra plaukia nafta. Europos krizės metu apie pusė Amerikos tiekimo eitų šios jūros keliais. Sovietų raketos gali būti išdėstytos Nikaragvoje, penkios minutės nuo Amerikos, išpėjo prezidentas.

Kalbėdamas apie Salvadorą, prezidentas nurodė, kad ten prieš demokratiškai išrinktą vyriausybę kovoja ne kokie žemės reformatoriai, bet profesionaliai partizanai — revoliucionieriai. Salvadora valdžia pildė savo pažadus, tęsia žemės reformą, organizuoja rinkimus, planuoja amnestiją, kovoja prieš žmogaus teisių laužymą. Sukilėliai Salvadore nenori demokratijos, nes žino, kad rinkimus pralaimėtų.

Prezidentas užtikrino, kad jis nenori nuversti Nikaragvos kairiųjų vyriausybės, tik nenori, kad ji eksportuotų ginklus į kitas Centro Amerikos šalis. Nikaragvos režimas pasirodė toks pat autokratinis, kaip ir tas, kuris buvo nuverstas. Viena diktatūra pakeitė kitą, pasakė prezidentas. Svarbiausias Nikaragvos eksportas į pasaulį tapo smurtas. Nepaprasta veidmainystė nerinkta Nikaragvos vyriausybėi dejuoti, kad mes norime ją nuversti, kada ji pati visokiems būdais bando nuversti laisvai išrinktą Salvadora vyriausybę, pasakė prezidentas Reaganas. Jis klausė, ar demokratijos turi pasyviai stebėti, kaip auga grėsmė jų saugumui, ir priimti viso regiono nuo Panamos kanalo iki Meksikos sienų grovimą ir traukimą į agresyvią imperiją?

Lech Walesa pradėjo dirbti

Gdanskas. — Lech Walesa, buvęs "Solidarumo" pirmininkas, pradėjo darbą Gdanskio laivų dirbtuvėse. Jis išsuderėjo, kad administracija jį laikys senu darbininku, pradėjusiu darbą ne šią savaitę, bet 1980 rugpjūčio 13. Laivų dirbtuvių vadovybė pareiškė spaudai, kad Walesa darbuotėje laikomas paprastu darbininku. Jis nėra mūsų priešas, tačiau nėra ir koks Dievas, pasakė Josef Bodio. Pats Walesa pareiškė, kad jis patenkintas, kad vėl galės "susitepti rankas". Darbas vyksta gerai, tik jį vis lanko kiti dirbtuvių darbininkai.

Sekmadienį, gegužės 1 d., Lenkijos valdžia laukia nelegalių darbininkų demonstracijų. Vicepremjeras M. Rakowski pasakė kalbą, kurioje pasmerkė planuojamus neramumus ir demonstracijas, kaip visiškai neprotingas. Lenkijos vyriausybė įteikė Amerikos ambasadai griežtą protestą dėl JAV spaudos agentūrų ir radijo stotijų kursų pradėti neramumus prieš vyriausybę.

Brazilų anketa

Rio de Janeiro. — Brazilijos gyventojų nuotakas prieš kitų rasų žmones tyrinėjo Sao Paulo psichologas Jacobo Pinheiro Goldberg. Jam rūpėjo sužinoti, ar Brazilijoje yra antisemitų. Tyrinėjimai buvo praversti 40 Brazilijos miestų. Siekiant išaiškinti diskriminacijos laipsnį, žmonės buvo klausiami, kas yra "menkesni" ar "viršesni" žmonės. Menkiausia žmonių rūšimi brazilai (33,7 nuoš.) pripažino homoseksualus. Kiti 13 nuoš. "menkesniais" pavadino žydus. Moterų menkesnėmis buvo pavadintos 7,5 nuoš. ir visi juodieji tą vardą gavo iš 6,3 nuoš. apklausių.

Kitas klausimas parodė, kad 68,4 nuoš. brazilų žydus laiko "lygiais" su kitais žmonėmis, o 8,4 nuoš. juos laiko "aukštesnio laipsnio" žmonėmis. Opinijos tyrimai parodė, kad daugiau išsilavinę žmonės yra linkę mažiau diskriminuoti. Moterų mažiau diskriminuoja už vyrus.

KALENDORIUS

Balandžio 29 d.: Paulinas, Kotryna S., Vaitenis, Indrė.
Balandžio 30 d.: Pijus V, Sofija, Virbutis, Venta.

ORAS

Saulė teka 5:52, leidžiasi 7:45.
Debesuota, gali lyti, temperatūra dieną 65 l., naktį 45 l.

GYVENIMAS = KOVA

Neatskyręs "kovos" nuo "solidarumo su kova", suplaškę platesnę "kovos" sąvoką su siauresne "karo" sąvoka ir aplamai nuvertinę kovos reikšmę gyvenime, V. Trumpa toliau atskleidžia pagrindinį motyvą, dėl kurio šūkis "Vienybėje su kovojančia tauta" esąs, jo nuomone, nevykęs. Girdi, Lietuvoje kovoja tik mažuma; dauguma tenori gyventi; o mūsų pareiga eiti su (nekovojančia) tautos dauguma. Bet leiskime kalbėti pačiam Trumpai:

"Be abejo, visados buvo ir visados bus kovotojų. Jų yra ir šiandieninėje Lietuvoje: vieni kovoja už komunizmo pergale, kiti nori ją sutrukdėti. Bet didžioji mūsų krašto žmonių dalis (kalbėjimas tautos vardu visados atsiduoda demagogijai) pirmiausia nori gyventi. Mes, kurie ir norėdami negalime įsijungti į anų kovotojų eiles, galime tik eiti su tais, kurie visomis galimomis priemonėmis siekia susikurti sau geresnį ir laisvesnį gyvenimą. O tokių yra daugiausia. Užtat mūsų šūkis turėtų būti ne "Vienybėje su kovojančia tauta", bet "Veidu į Lietuvą", kaip savo laikui skelbė prof. Steponas Kairys ir kaip dar arksčiau ragino kun. J. Tuomas-Vaižgantas. Kokie tie Lietuvos žmoneliai bebūtų, mes su jais tol, kol mumsys pasiuose dar tebėra bent lašelis Lietuvos" ("Akiračių" kovo nr.).

Trumpos mintys — subtilios. Bet užtat subtilios ir jose slypančios paklaidos.

Pavyzdžiui, imkime teigimą, jog šiandien Lietuvoje "vienai kovoja už komunizmo pergalę, kiti nori ją sutrukdėti". Iš pirmo žvilgio — tai jokių abejonių nesukeliantis tvirtinimas. Bet atidžiau pasišiūrėjus, dalykai pradeda atrodyti kitaip. Turime minty pirmą teiginio dalį apie tuos, kurie, pasak Trumpos, "kovoją už komunizmo pergalę".

Ar iš tikrųjų šiandien Lietuvoje daug tokių, kuriems rūpėtų komunizmo pergalė? Ar nebūtų tiksliau sakyti, kad tie, kurie Lietuvoje "kovoją už komunizmo pergalę", iš tiesų dreba už status quo prerogatyvą, už savo kolektyvinių ir asmeninių pozicijų, privilegijų bei prerogatyvų išlaikymą? Kuo daugiau įsijaučiame į sovietinio gyvenimo realybę, tuo daugiau galvon lenda mintis, kad frazė "kova už komunizmo pergalę" dangstomi tik šie du dalykai: troškimas, kad išliktų esamoji sistema ir esamoji valdžios struktūra, ir troškimas, kad "aš" pats toje struktūroje išliktčiau (o, jei galima, pakilčiau). Tai ir visa "kova už komunizmo pergalę". (Žinoma, dėl to ji netampa mažiau brutali ar nužmoginanti.)

O kaip su pasakymu, kad "didžioji mūsų krašto žmonių dalis pirmiausia nori gyventi", t.y., ne kovoti, ir kad tokie "visomis galimomis priemonėmis siekia susikurti sau geresnį ir laisvesnį gyvenimą"?

Šis tvirtinimas taip pat nėra "adekvatus tikrovei". Ir štai dėl ko.

Visų pirma, gyventi šiandieninėje Lietuvoje — tai ir reikiama kovoti. Jokio realaus skirtumo čia nėra. Kova už būvį — tarybinio gyvenimo esmė. Apie vieną tos kovos aspektą — valdančiųjų kovą išlaikyti valdanciuosius — jau kalbėjome. Lieka tad pakalbėti apie antrąjį — apie krašto gyventojų daugumos kovą tam, kad gyventų.

Apie tai nesąmoningai užsimena jau ir pats Trumpa. Rašydamas, kad "šalia kovos žmonės dar turi ir gyventi: rūpintis kasdienine duona, auginti vaikus, statyti namus ir kelius, šviestis ir šviesti, kurti visokias materialines ir dvasines gėrybes" (žr. citatą vakar

dienos vedamajame), Trumpa, manydamas, jog kalbą apie du skirtingus dalykus ("kovą" ir "gyvenimą"), iš tiesų kalba tik apie vieną ir tą patį. Nori kasdieninės duonos? Stovėk po darbo eilę, kurio gale tos duonos jau gali nebūti. Nori auginti vaikus? Lauk penkerius metus nuosavo buto — arba augink juos komunaliniame seneliams ar visai svetimiems ant sprando. Nori vaikus auklėti religine dvasia? Gauk, kad nori, "be kovos" katekizmą ar bet kokios religinės literatūros. Nori pasistatyti namą? Rask, jei gudrus, statybinės medžiagos, pirma netaps kad ir visai eiliniu "socialistinio turto grobstytoju". Nori šviestis ir šviesti? Drožk tiesiai prie specfondų, nusikopijuok "be kovos" Maritaino, Trockio ar Trumpos raštus ir nešis juos nors į tarybinę mokyklą! (Tada jau tikrai tave, "gyvenimo" palaūtą, nemokamai gydydys šviesių protų psichiatrinė...)

Gal nori išleisti tikrai padorią knygą? Pirmą sulenk nugarą, parašydami keletą duoklinių, o paskui, pilnai jos neįstiesęs, vis tiek įstenk apgauti Glavlitą! Nori pastatyti geresnį spektaklį? Maskuok, karky, tušok, papirk, vaidink, meluok — ir baigies laikyk nykštį, kad nenutrauktų. Nori leidimo su savo kad ir pirmiaujančiu kolektyvu vykti pakoncertuoti į Vakarus? Kišk dolerius, siusk konjako dėžes Goskoncerto ponams į Maskvą — ir laukdamas atsakymo neskaiciuok metų... Žodžiu, gyvenk ir norėk!

Trumpa mini tuos, "kurie visomis galimomis priemonėmis siekia susikurti sau geresnį ir laisvesnį gyvenimą". Geresnį, taip, ir Dieve jiems padėk! Bet "laisvesnį"? Čia tai ne tas žodis. Laisvesnio gyvenimo sovietinėj santvarkoj niekas nesukuria. Vienintelis dalykas, kurio galima siekti, tai net ir didžiausios nelaisvės sąlygomis savam darželyje išugdyti šį tą gražesnio, vertingesnio. Arba — totalitarizmo naktį sušviesti nesugadinu žmogum.

Nebe pirmą sykį V. Trumpa ryžtasi "nuglaistyti" sovietinio gyvenimo aštirus kampus. Kai Tomas Venclova prieš 8 metus pareiškė norįs emigruoti į Vakarus, V. Trumpa savo garsiu tapusiu atvirame laiške mėgino Venclovą įtikinti, kad sovietiniuose kraštuose rašytojai yra valdžios net per daug lepinami. T. Venclova tada jam taip atsakė: "Rašytojai, verti to vardo, mūsų šalyje turi tokių egzistencinių patyrimų, kokių Tau tikrai nelinkėčiau". Nelinkėtume niekam ir tokių gyvenimo patyrimų, kuriuos pergyvena ir eilinis tarybinis gydytojas, mokytojas, istorikas, o vienu ar kitu atžvilgiu kiekvienas tenykštis pilietis. Vaizdžiau už mūsų žodžius tai liudija daugybės esamų ar buvusių tarybinių piliečių veikalai, kuriuos ir V. Trumpai vertėtų perskaityti (kad ir to paties Venclovos "Lietuva pasaulyje" ar E. Juciūtės "Pėdos mirties zonoje").

Štai dėl ko nepritariame trumpiškajai II PLD šūkio kritikai. Sutinkame, kad būtų geras ir jo siūlomas St. Kairio šūkis "Veidu į Lietuvą". Bet neblogesnis ir "Vienybėje su kovojančia tauta", kuris, beje, pirmoji mintį paryškina ir konkretizuoja.

O specifinių svarstymų ir sugestijų, kaip tą vienybę su kovojančia tauta praktiškai įgyvendinti, V. Trumpa galėtų rasti ne tik "Drauge", bet ir tuose patuose "Akiračiuose", kuriuose — jis rašo. Kiek visuomenė, kviečiama su kovojančia tauta vienyti, tuo pasinaudos — kitas klausimas.

m. dr.

HOLOKAUSTO MEMORIALINIS MUZIEJUS

"Drauge" vedamasis (1983.IV.13) kelia teisingą mintį, kad Washington, D.C., organizuojamas Holokausto Memorialinis muziejus neturėtų ribotis tik žydų holokaustu, o turėtų apimti ir kitų tautų nacinio genocido aukų atminimą. Galima abejoti dėl sugestijos, kad tokiam memorialiniam muziejui jau dabar derėtų skirti vietą ir sovietiniam genocidui, kuris faktiškai dar tebėra eigoje. Pirmiau reikėtų jį pašalinti iš gyvenimo apyvartos, kad jis taptų muziejiniu dalyku. Logiška ir natūralu būtų holokausto memorialiniame muziejui rasti holokausto istorinį vaizdą. Bet šiuo atveju ir tai praktiškai vargu įmanomas dalykas.

Idomu, kaip patys žydai Holokausto Memorialinio muziejaus atžvilgiu nusiteikę. Prezidento Carterio 1978 sudaryta Holokausto paminklo projektui rekomenduoti komisija savo raporte prezidentui pripažino, kad žydai buvo nacinio genocido pirmosios ir todėl išskirtinės aukos. Tačiau raportas pažymėjo, kad "žydai nebuvo vieninteliai nukentėjusieji", kad "toje mirties mašinoje, pradžioje skirtoje tik žydams naikinti, ir kiti žuvo dėl savo įsitikinimų ar ryšių (affiliations), dėl savo tautybės ar rasės". Todėl komisija rekomendavo, kad Holokausto Memorialiniame muziejui būtų reprezentuojamas ir nežydų holokaustas. Tolygia prasme holokausto aukų atminimą aptarė ir 1979.IV.24 holokausto aukų minėjimo prezidentas Carteris ir viceprezidentas Mondale, prisimindami, kad nacinis genocidas sunaikino šešis milijonus žydų ir penkis milijonus nežydų.

JAV kongresui priėmus Holokausto Memorialinio muziejaus steigimo įstatymą ir prezidento Carterio sudarytą Holokausto paminklo projektui rekomenduoti komisiją pakeitus, rabino Seymour Siegel vadovaujamos JAV Holokausto paminklo tarybos (US Holocaust Memorial Council) nusistatymas dėl muziejaus turinio pasiliko nepasikeitęs: muziejus turi reprezentuoti ir žydų, ir nežydų holokaustą. Tačiau prieš šitokį logišką ir natūralų Holokausto Memorialinio muziejaus pobūdį yra sukilę ekstremistinių nusiteikimų žydai.

Amerikos Žydų komiteto leidžiamas "Commentary" mėnraštis 1982 m. lapkričio numeryje paskelbė buv. Treblinkos stovyklos kalinio rašytojo Henriko Grynbergo straipsnį "Holokausto nusavinimas" (Appropriating the Holocaust; Čia autorius temperamentingai pasisako prieš holokaustą, jo žodžiais tariant, suuniversalinimą, subanalimą ir holokausto bendro plano užtušavimą. Krikščionys tuo esą ginasi nuo holokausto kaltės, žydai — nuo baimės. Grynbergui holokaustas telietė vien žydus. Holokaustas nebuvo nei karo nusikaltimas, nei genocido nusikaltimas, nei nusikaltimas prieš žmoniją. Holokaustas tebuvo išskirtinis nusikaltimas vien tik prieš žydus. Tiesa, Grynbergas pripažįsta holokausto aukomis buvus dar ir čigonus. Šie holokausto aukomis tapę dėl to, kad Himmleris laikęs čigonus žydiškos kilmės ir todėl jiems taikęs tas pačias naikinimo priemones. Pagal Grynbergą, holokausto aukomis pripažinamas ir nežydų būtų ne kas kita, kaip žydų gestas, kurio tikslas nuraminti nežydų pasaulio (Gentile world) nuodėmingą sąžinę. Tas pasaulis atėmęs iš žydų viską: religiją, nuosavybę, turtą ir gyvybę, o dabar besikėsina nusavinti ir jų mirtį. Žodžiu, Holokausto Memorialinio muziejaus nusistatymas reprezentuoti ir nežydų holokaustą būtų šventvagystė žydų holokausto atžvilgiu.

Iš mėnraštyje laiškais atsiliepusių dėl Grynbergo straipsnio lig šiol keturi pasisako prieš. Tarp jų ir JAV Holokausto paminklo tarybos vykdomasis direktorius ir Kanados B-nai Brith vieno regiono direktorius. Už Grynbergą pasisako tik vienas, Auschwitzo lagerio buv. kalnys.

Gal atsitiktinai, o gal ir neatsitiktinai sekančiame "Commentary" numeryje (1982 gruodžio mė.) išspausdintas Hyam Maccoby straipsnis "Theologian of the Holocaust". Šis autorius polemizuoja su kitu žydų autoriumi (Emil Fackenheim) dėl holokausto teologinės interpretacijos. Pagal Maccoby, holokaustas nesąs vokiečių išradimas. Holokausto šaknys esą krikščionybėje. Iš krikščionybės pasiimtą holokausto idėją vykdydami,

vokiečiai jai suteikė kai kurių specifinių vokiškų bruožų. Taigi holokaustas ne nacių, o vokiečių krikščionių nusistatymo žydų atžvilgiu konkreti išraiška. O jeigu holokaustas yra ne kas kita, kaip krikščionių nusistatymo žydų atžvilgiu padarinys, tai kokių pagrindų krikščionys galėtų būti reprezentuojami Holokausto Memorialiniame muziejui? Nebent tik kaip holokausto idėjos ir tradicijos nešėjai, bet jokių būdu ne kaip holokausto aukos.

Apie tai, kad krikščionybė naciams tereikė judaizmo tam tikrą atžalą ir todėl, kaip ir patys žydai, neverta vietos nacių sukursimam pasaulyje, — Maccoby neužsimena. Neužsimena jis ne apie nacių ideologą Alfredo Rosenbergą "Der Mythos des 20-ten Jahrhunderts" knygos vaidmenį nacių holokausto planam. Ta Rosenbergą knyga atsakytų klausimą, ar naciai holokausto idėją pasiskolino iš krikščionybės, ar ta idėja savaimingai išsivystė iš nacių pripažinimo vokiečių tautai specialios pasaulinės misijos ("Herrenvolk") ir pasmerkimo sunaikinti ne tik išrinktąją žydų tautą, bet ir kitas tautas, nacių pripažintas netinkamomis ir pavojingomis vokiečių "Herrenvolko" tolesniam vystymuisi.

Ir ne tik Rosenbergą "Der Mythos des 20-ten Jahrhunderts", bet ir kiti nacių dokumentai nedviprasmiškai liudija, kad holokaustas buvo vykdomas pagal savaimingą nacių planą, kurio idėjiniai pagrindai nieko bendra neturėjo su krikščionių nusiteikimais žydų atžvilgiu.

Iš "Commentary" mėnraščio lig šiol paskelbtų atsiliepusių dėl Maccoby straipsnio aštuoni pasisako kritiškai, keturi — palankiai ir du pripažįsta Maccoby tam tikrą pagrindą bet pasigenda gilesnės įžvalgos ir holokausto idėjinis pagrindus ir nacių holokausto planus.

Washingtono Holokausto Memorialinio muziejaus tema yra pasiekusi ir Europos spaudą. Pvz. Londono "The Economist" savaitraštis leidžia palankiai pasisakyti ir dėl ekstremistinių nusistatymų muziejui skirti vien tik žydų holokaustui, bet taip pat leidžia palankiai pasisakyti, kad muziejus būtų reprezentuojamos visos nacių holo-

PO GROMYKO VIEŠNAGĖS

K. BARONAS

Mūsų korespondentas Europoje

Dar daug bus prirašyta apie Gromyko vizitą Vokietijoje, tačiau smulkius joėjimus, pastebėjimus landaus "Bild" dienraščio bendradarbio, sunku bus rasti pasaulinėje spaudoje. Tad ir mėginame su tom "smulkmenom" supažindinti šio dienraščio skaitytojus, paliesdami taip pat matytus vaizdus ir komentarus televizijos programose bei parodytą spaudos konferenciją.

Atvyko jis su dukra Mila, lydimas politinių patarėjų ir šešių saugumiečių. Trys liko saugoti lėktuvą Koelno — Bonnos aerodrome, trys lydėjo Gromyko visose konferencijose, visose priėmimuose. Priešingai Brežnevui, neatsivėžė jis jokių slapty aparatų, nesimėtė žinių perdavimui į Maskvą aukštų antenų, sveikatai tikrinti modernių įrengimų, palikdamas kaip pat jo asmens apsaugą vokiečiams. Vidaus reikalų ministras policijai pranešė "antros klasės" Gromyko apsaugą. Vokiečių saugume šie žodžiai reiškia: nelaukiama jokio pasikėsinimo, neegzistuojančios jokios prieškos grupės. Gromyko galėjo pats pasirinkti kelią į pilį, autovežimį judėjimas gatvėse nebuvo sulaukytas. Manding, miegoti jis turėjo toj pačioj L. Brežnevo lovoje. Atrodo, kad A. Gromyko yra stiprių pusryčių mėgėjas, nes, atvykęs pas kancelių H. Kohl, jis valgė kiaušieninę su lašinukais, dešrą, įvairių rūšių sūrį. Manding, jis, tikra diplomatinė "lapė". Tačiau keletą kartų ir jis parodė savo "aš". Nežinau, ar JAV televizijoje buvo parodyta jo spaudos konferencija, užtrukusi beveik pusantros val. Kada konferencijos pirmininkas paprašė Gromyko atsistoti, jis gan ciniškai atsakė: "Juk čia demokratija, aš galiu daryti ką tik noriu...."

1. Ar vadovaujant Andropovui pasikeis SS-gos užsienio politika. Atsakymas: mūsų politika buvo, yra ir bus tik taikos politika. Tai atominio karo išvengimo politika.

2. Ponia Thatcher pareiškė, kad rytų bloko karinės pajėgos yra pranašesnės už vakarų. Atsakymas: klysta Ponia Thatcher. Jėgos yra vienodos, tik vakarai nenori prisipažinti.

3. Susitikimas Andropovo ir Reagano? Tuo klausimu Gromyko nieko naujo negalėjo pasakyti.

Vieno pranešimo metu televizijos komentatoriaus pažymėjo, kad ir prie naujo Kremliaus valdovo Gromyko jaučiasi stipriai savo kėdėje, labai dažnai kresdamas pokštus su vokiečiais.

Vt. Vt.

DUOBĖS

JURGIS JANKUS

44

Šnekėdamas žiūrėjo tiesiai į mane, ir akys, po raukšle sutrauktų antakių, buvo aštrios, kietos, kaip pilkas akmuo, o trumpi ūsai su kiekvienu žodžiu nerovingai krūpčiojo. Ir aš žiūrėjau tiesiai į akis, ir žinau, kad buvau baisiai piktas, bet negalėjau pameigti, kad jis sako teisybę. Ką valgysim, nežinojau, nežinojau ir kada diplomą turėsiu rankoje. Ir jį gavęs, nežinojau, kur, kada ir kokį darbą gausiu. Tiek laiko nesirodęs, net nežinojau, ar savo advokatui bebūsiu reikalingas. Iš atsitiktinių pamokų galėjau tikėtis užsimokėti už kambarį ir šiaip pusbažni stumtis, bet ar galėjau dar kitą imtis ant savo pečių? Negalėjau. Visiškai negalėjau, bet negalėjau ir Danutės čia taip palikti. O Skubas ne akimirksniui nepasuko akių į šalį, lyg norėdamas užhipnotizuoti ar vietoje sugadinti.

— Sakyk, ar turi? Aną dieną turguje mačiau motiną. Pasiskundė, kad nelengva. Sakė, nors vargo galas jau kaip ir matyti, bet vistiek nelengva. Sakė, kad ir drabužiai baigiasi. Skubęs paroduoti linus ir tada žiūrės. O tu ką? Kas tau galvoje? Ar dar tiek iš visokių knygų neiškaitai? Gal tėvai paskutinę karvę parduos, kad du ponaičius išlaikytų?

Iš lėto, neskubėdamas pylė žodžius, kaip žarijas po plikais padais. Buvau pilnas piktų žodžių, bet sukandau dantis ir pasakiau:

— Tamsta nesuprantai. Mes nenorim vestis nei šiandien, nei rytoj. Galim palaukti, kol aš ant kojų atsistosiu. Tik norėjau, kad ir tamsta žinotum, kaip pana. Aš niekam nieko bloga nepardariau ir neturiu ko

slėpti, bet jeigu myliu Danutę ir jeigu ji mane myli, tai koks čia nusikaltimas. Tamstai galiu ir nepatikti, bet Danutė ne tamsta. Ji su manim gyvena, ne tamsta.

Jis staiga pakėlė ranką su atkištu pirštu tiesiai į duris.

— Lauk! — ne sušuko, bet suurzgė. — Ir žiūrėk, kad tavo kojos savo žemėje nepamatytų! Ir Danutėi nesuk galvos. Ji ne tavo nosiai, bimbilo šmote, tu! Lauk!

Pats nepajutau, kaip apsisukau ir nieko nebesakęs išėjau. Supratau, kad senis sprogo už paskutinį žodžius, kurie pats nežinau kaip man išspruko, bet sugrąžinti jų negalėjau. Jie atklimso susitvenkusį senio krūtinėje negerumą, kaip volė sujudintą alaust statinę. Su visom putom net ir prakeiktas bimbilas kartu išlėkė, ir niekas kitas, joks kitas žodis nebūtų užtvėręs tokios neperlipamos tvoros tarp jo ir manęs.

Neturėjau jokio žodžio, kuriuo būčiau galėjęs mesti atgal. Jeigu ir būčiau turėjęs, nebūčiau metęs. Ir karto pasidarė baisiai liūdna ir taip, lyg nebenorėčiau gyventi. Ne nusižudyti, ne, tik kad taip sutirptum nebuvime. Buvęs ryžtas ir valia vienu kartu išseko, išsraavėjo, nebeliko nė lašo. Išėdamas pro vartelius nebeturėjau jėgos pasukti rankos atgal ir palikau atkilus.

Išėjau takučių per sodą, atsisėdau ant tvoros toje pačioje vietoje, kur dažnai sėdėdavom su Danute, žiūrėdavom į galulaukį tyvuliuojantį ežerą ir kalbėdavom apie daugybę visokių dalykų, tik ne apie save. Dabar čia man nebevalia kojos įkelti. Ir nebekelsiu. Jokio noro nebeturėsiu kelti. Jeigu ir norėčiau, bimbilas nebebeis.

Mažas juodas vabalukas ropinėjo pilką, sueižėjusią, nuo lietaus ir vėjų apsipakulavusią tvoros kartim. Man tada jis atrodė didesnis, ir laimin-

gesnis už mane. Jis turėjo viską. Turėjo turėti, nes buvo gyvas, bėgiojo tik savo reikalais, kartais stabtelėdavo pajudinti tai vieną, tai kitą mažytį ūsuką su rusvu bumbuliuku ant galo, o aš neturėjau nieko. Buvau tik niekam vertas bimbilo šmotos, ir čia Skubas buvo teisingas. Tuo akimirksniu aš tikrai niekam nebuvau vertas.

Toli takuose subaltavo skarelė, ir per širdį nulėkė viltis, kad grįžta Vitalija. Buvau tikras, kad per ją galėsiu sužinoti, kur yra Danutė. Jeigu ir pats negalėčiau susitikti, tai per Vitaliją galėčiau išsiskirti. Kai su Antanu vestuvės sugruvo, ji turėtų būti mūsų pusėje. Bet ar sugruvo? Kas gali pasakyti, kad Skubas su Antanu vėl nesusišnekės? Antanas juk turi viską. Jam duonos maišais nereikės vežioti, o jeigu Danutė kada ir apžodžiuos ar net apstumdys, tai ką. Moterims juk reikia vyrškos rankos, kitaip su jom niekada nesusiškalbės. Danutė sykį jau parodė, kad stipri ranka ir jai ne baisi, ar, viena palikusi, ir vėl nepasukęs atgal. Kas atsitiks, kai senis pašnekės ir su ja, kaip su manim? O gal jau pašnekėjo? Gal ji visiškai sugro po tėvo žvilgsniu ir žodžiais.

Nuslydau nuo tvoros ir pasinešiau sutikti ateinančios moters. Susitikau nedidukį jraudusiais veidais moterėlę. Iš po skarelės išdrėkę šviesiai geltonų plaukų kuokštas draikėsi ant kaktos, smulkutė nosytė rietėsi į viršų, lyg norėdama pataisyti iš po skarelės išlindusius plaukus, pilkos, plokščios akutės žiūrėjo tiesiai į mane.

— Laba diena, — pirmoji pasisveikino ir parodė du vėrinius labai lygių ir labai baltų dantų.

— Laba diena, — atsakiau, bet nestabtelėjau, nors ji lyg ir norėjo sustoti ir pasišnekėti.

(Bus daugiau)

DRAMINĖS LITERATŪROS VAKARAS IR "POSEDIS PRAGARE"

Šeštadienį, balandžio 23 d., 7 val. vak. Lietuvių namuose "Vaidilos" teatras surengė dramatinės literatūros vakarą. Tai džiugi žinia, kad anksčiau veikęs šaunus Clevelando teatras, kuris savo darbą buvo nutraukęs 1968 metais, vėl grįžta į judrųjį mūsų miesto lietuvių kultūrinio gyvenimo sūkurį. Visuomenė yra išsiilgusi sceninio meno, todėl "Vaidilos" teatro atkūrimas yra graži pavasario dovana visiems, kuriems kiekviena lietuvių kultūrinė apraiška sukelia džiaugsmo ir pasididžiavimo, tuo labiau, kad teatro priekyje atsistoja rež. ir akt. Petras Maželis, kurio vardas reiškia darbų išesėjimą bei vertingą sceninio meno reprezentaciją.

Sudaryta teatro valdyba iš pirm. O. Jokūbaitienės ir narių: J. Dunduro, R. Apanavičiaus, J. Citulio, P. Maželio ir Z. Dučmano. Valdybą išrinkti asmenys turi ne tik stiprią organizacinę sugebėjimą, bet ir ilgametę sceninio meno patirtį. Valdyba bus stipri atrama teatrui, kuris be mažesniųjų apimtųjų numatomo spektaklių, sceninių pasirodymų, ši rudenį, lapkričio 12 d., stato klevelandiečio žurnalisto — rašytojo Algio Rukšėno satyrą "Posėdis pragare".

Ir šiame dramatinės literatūros vakare bus šios naujos trijų veiksmų satyros ištrauka. "Posėdis pragare" satyra vaizduoja, kas atsitinka, kai velnias nenori būti velniu, o Hitleris ir Stalinas atvyksta į pragarą. Vaidinimas gali būti alegoriškai suprantamas keliose plotmėse.

Istorija, anot garsaus istoriko Edvard Gibbon, yra "ne kas daugiau kaip žmonių nusikaltimų, kvailysčių ir nelaimių registras". Istorijos sprendimai ne visada būtinai turi būti pastovūs: šios dienos barbarai gali tapti ryt dienos herojumi.

Velnias, kaip ilgą laiką istorijos sprendimų vykdytojas, tai mato, supranta ir piktnašis. Jis yra vienintelis, apie kurį istorija nekeičia nuomonės. Jis pats nesijaučia esąs toks blogas, o mato, kad laiko tekme istorija didžiausius žmonių nusikaltimus rehabilituoja, o jį patį amžinai laiko blogio įsikūnijimu. Dėl to jis miršta.

Kai Hitleris ir Stalinas atsiranda pragare, velnias jaučia, kad pagaliau atsirado proga parodyti, jog šie du yra vieni pikčiausių žmonių istorijoje ir negali būti rehabilituoti. Jei jis tai įrodys, velnias mano, jis tuo būdu bus žmogui gera padaręs, o istorija bus priversta ir jį patį rehabilituoti.

Kaip jis šį planą vykdyt ir ar iš viso galės įvykdyti, yra vaidinimo esmė. Tema vykdoma satyrinėje, juodo humoro formoje.

Autorius Algis Rukšėnas pasireiškia, kad šioje satyroje nedaroma jokių iliuzijų į dogmatinę ar tradicinę Katalikų Bažnyčios ar kitų religinių bendruomenių pragarą bei velnio sampratą. Čia pragaras ir velnias tarnauja kaip platforma ir įrankis siužetui realizuoti.

Stabtelėta ilgėliau ties naujuoju Algio Rukšėno kūrinio, kuris yra naujas ne tik siužeto, idėjos, bet ir šviežias pastatymo atžvilgiais. (Pats autorius yra talentingas aktorius — mėgėjas).

"Vaidilos" teatras įžengia į naują savo veiklos laikotarpį, kuris, tikime ir troškime, kad būtų ilgas, kūrybingas ir gausus sceninio meno spektakliais. Ar "Vaidilos" teatras, parodęs šio meno naujo atgimimo prošvaistę, lietuviuose neįsijudins ir kitų lietuvių kolonijų pasekti Petro Maželio idėjomis? Čia pasikartotų rašytojo Balio Gaidžiūno teigimas, — "kad visokeriopa kultūrinė šviesa ateina iš Clevelando".

Šiame "Vaidilos" spektaklyje dalyviai girdės ištraukas iš praeitytųjų ir ateitytųjų numatomo statyti Landsbergio, Maironio, Grušo, Inciūro ir Rukšėno veikalių. Čia išgirsime tris Apanavičius — tėvą Romą, sūnų Arūną ir dukrą Rimą, Danių Barzduką, Joną Citulį, Rūtą Giedraitę, Raimundą Kudukį, Petrą Maželį, Viliją Nasvytę, Algį Rukšę, Vladą ir Gražiną Plečkaičius, Vincą Staniškį, Adą Stungienę, Romą Zorską ir Violetą Žilionę — Leger.

Iš viso dalyvaus 18 veteranų ir jaunųjų talentingų vaidintojų.

Režisierius Petras Maželis. Be šio spektaklio programoje savo kūrybos skaitys teatro garbės narė Elena Bridžiuvienė, dainuos Algirdas Bielskas Clevelando skautų dainos vienetą "Budė" ir kankliuos Elena Muliolytė.

Bus "Vaidilos" darbų paroda.

Visi kviečiami dalyvauti. Įėjimas — auksa.

DABARTINIS PADĖTIS LIETUVOJE

Šia tema kalbėjo neseniai atvykęs iš paverptos Lietuvos prof. dr. Antanas Pranckevičius Dievo Motinos parapijos auditorijoje sekmadienį, balandžio 24 d., 12 val. Prelegentas palietė ir tikrąją padėtį Sovietų Sąjungoje. Jo dukterė Viktorija kalbėjo apie paverptos Lietuvos jaunimą.

Šį įdomų pranešimą rengė JAV Krašto valdyba.

ATEITININKŲ ŠVENTĖ

Balandžio 30 d. ir gegužės 1 d. įvyks tradicinė Clevelando ateitininkų šventė. Šiemet ji bus kuklesnė apimties, negu jau daugelį metų vykusios šventės — be koncerto.

Šventė prasidės šeštadienį, balandžio 30 d., 6 val. vakaro Dievo Motinos parapijos svetainėje linksmavakariu, kur bus trumpa programėlė, vaišės ir šokiai.

Sekmadienį, 10 val. r., iškilmingos pamaldos DMNP šventovėje, o po jų auditorijoje vyks akademija. Programoje: pranešimai, sveikinimai, įžodis. Pagrindinę kalbą pasakys Aušra Liulevičienė, "Draugo" kultūrinio priedo naujoji redaktorė.

Visi kviečiami dalyvauti.

"ENGINEER OF YEAR"

Kovo mėn. generol. Electric Erie, Pa., informacinis biuletenis praneša, inž. Juozas Ardys išrinktas 1983 metų žymiausiu inžinieriumi šios didžiulės bendrovės erdvių elektros sistemų įmonėje. Jis buvo pagerbtas už didelį įnašą inžinerijos profesijai ir už parodytą puikų pavyzdį, sekantį ir kitais šioje inžinerijos srityje. Iškilmingai jis buvo apdovanotas, įdėta jo nuotrauka įmonės biuletenyje.

Juozas ir Rėdos Ardžių šeima įsikūrė Erie, Pa., 100 mylių nuo Clevelando. Tas atstumas nesutrukdė ir jauniausiai jų dukrai Andrei lankyti ir baigti šv. Kazimiero lituanis-

tinę mokyklą, dalyvauti jaunimo ir ateitininkų veikloje. Dabar Indrė studijuoja Edinboro Pa., universitete. Dukterė Rasa ištėkėjusi už Juozą Juškos, o Rėda dirba Erie, Pa. Abi baigusios aukštuosius mokslus ir lituanistines mokyklas.

Juozas Ardys, dabartinis Clevelando Lietuvių Fronto sambūrio pirmininkas, buvęs LF centro valdybos pirmininkas, LB Krašto tarybos narys.

AUSTRALIJOS SPORTININKAI I CLEVELANDĄ

I II Pasaulio Lietuvių dienų olimpiadą, įvykstančią Chicagoje birželio 26 — liepos 2 dienomis, atvyksta 100 Australijos sportininkų. Sportininkų lėktuvai, išskrendantys birželio 2 d. iš Melbourne Australijoje, Clevelande nusileis birželio 4 d., šeštadienį, 9 val. ryte Hopkins tarptautiniame aerodrome.

Sportininkai antradienį, birželio 7 d., 10:40 ryte išvyksta į Detroitą. Jiems sutikti, Clevelande parengti susipažinimo vakarą, surengti rungtynes, apnakvydinti, supažindinti su Clevelandu yra sudarytas komitetas iš visuomenės, spaudos ir sporto atstovų. Pagrindinį to komiteto branduolį — prezidentą sudaro: pirm. Vladas Plečkaitis, vicepirmininkai: Jurgis Malskis, Romas Bublys, Juozas Kijauskas, sekr. Kristina Rociūnaitė ir izd. Romas Apanavičius.

Nakvynėmis sutiko rūpintis LB Clevelando apylinkės pirm. Jurgis Malskis, susipažinimo koordinatorius — Vytautas Snieckus; Gražina Kudakienė — kontaktuos amerikiečių spaudą, radiją ir televiziją, lietuviškai spaudai atstovaus Aurelija Balasaitienė ir Vacys Rociūnas, "Tėvynės garsams" — Juozas Stempuzis.

Visi komiteto nariai turi atvykstančiųjų sąrašą. Norintieji turėti sportininkus savo svečiai, apnakvydinti ir pabendrauti, prašomi kreiptis į komiteto narius.

Australiečiai Clevelando "Grandinėle", sportininkus ir skautus nuoširdžiai priėmė. Lauktina, kad ir Clevelandas atsilygins taip pat nuoširdžia globa ir svetingumu Australijos lietuviams.

V. Rociūnas

RAKETBOLO ŽAIDĖJŲ DEMESIU!

Clevelando lietuviai raketbolo (Racquetball) žaidėjai organizuojasi. Clevelando LSK "Žaibas" įsteigė raketbolo sekciją, kurios vadovas yra Algis Motiejūnas, 4817 Stacy Ct., Richmond Heights, OH 44143. Telefonas: 382 — 0973. Sekcijos tikslas yra suburti raketbolo žaidėjus tarpusavio parungtyniavimui ir organizuotam dalyvavimui kitose varžybose. Šiuo metu aktualiausias reikalas yra dalyvavimas II-ųjų PLSŽ-nių raketbolo varžybose, š. m. birželio pabaigoje, Chicagoje. Visi raketbolo žaidėjai prašomi kreiptis į A. Motiejūną dėl smulkesnės informacijos.

Gegužės 7 d., šeštadienį, 10 val. ryte, visi raketbolo žaidėjai kviečiami susirinkti Racquetting klube, 25080 Lakeland Blvd., Euclid, Ohio (tarp Babbitt Rd. ir East 260 St.). Po trumpo pasitarimo bus galimair pažaisti.

LASK "ŽAIBO" VISUOTINIS SUSIRINKIMAS

Gegužės 7 d., šeštadienį, 5 val. p. p. DMNP parapijos mazoje salėje šaukiamas visuotinis LSK "Žaibo" narių ir nepilnametųjų narių tėvų susirinkimas. Dalyvavimas yra labai svarbus visiems, kadangi bus sprendžiami klubo dalyvavimo reikalai II-se Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynėse, š. m. birželio 26 — liepos 2 dienomis Chicagoje ir kiti gyvybiniai klubo reikalai.

PAVASARIO ŽIEDŲ ŠVENTĖ

Clevelando šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos pavasario šventė, įvykusi balandžio 9 d. Dievo Motinos parapijos salėje, buvo žydinčios jaunatviškos nuotaikos persunkta. Gražią, neišstėtą vakaro programą atliko mokyklos jaunimas. Jie šoko, dainavo ir deklamavo, skambino, grojo ir skaitė — ir nei vienos kalbos, nei vieno nereikalingo žodžio, kurie taip nuvargina klausytojus ir sugadina nuotaiką.

Programos atlikime jautėsi mokinių ir jų mokytojų nuoširdžios pastangos ir noras susirinkusius pradiuginti. Į vakaro temą įvedė Lanos Vyšnionytės padeklamuotas Maironio eilėraštis "Pavasaris", o jo sukeltą nuotaiką tęsė kitos deklamacijos: K. Binkio "Vėjavaikis", kurį deklamavo Julius Palūnas, Putino "Pumpurėlis" — Vija Bublytė ir B. Bradžionis "Aš čia, gyva" — Nida Marcinkevičiūtė. Įgudusiai grojo mokyklos akordeono "žvaigždė" Rimas Bilūnas, o pianinu skambino galbūsimas pianistas Vytautas Zorska. Susimąstyti skatino Lino Bilūno perskaitytas J. Bilūno veikalėlis "Kliudžiau". Ypač prasmingas buvo mokytojo V. Kavaliūno montažas "Aušra" ir jos žodis, kurį atliko Danius Barzdukas, Daina Mataitė, Monika Palūnaitė, Ramūnas Balčiūnas ir Vincas Staniškis. Kanklėmis pritarė Aukšė Bankaitytė. Mokyklos choro ir mergaičių seksteto sudainuotos dainos nuteikė pavasariškai ir nostalgikai tėvus ir senelius, pravedamos mintimis tėvynės. Gera buvo žiūrėti į "Grandinėles" jaunesniosios grupės šokėjus, vikriai besisukančius scenoje, lyg gyvus pavasario žiedelius.

Po programos apatinėje salėje vyko jaukios, Tėvų komiteto paruoštos, vaišės ir šokiai, grojant R. Strimačio orkestrui. Tėvų komiteto pirmininkė Milyta Nasvytėnė pasveikino vakaro dalyvių ir pristatė svečią iš Chicago — švietimo tarybos pirmininką J. Kavaliūną.

Padėką priklauso visiems, prisidėjusiems prie šios šventės sėkmingumo: mokinių choro ir mergaičių seksteto paruošusioms muz. J. Kazėnui (ir akompaniatoriui B. Kazėnui), dalyvių skaitymą ir deklamavimą mokiui aktorui P. Maželiui, "Grandinėle" jaunuosius šokėjus paruošusioms K. Freudenberger ir D. Motiejūnienėi. Nuoširdi padėka taip pat mokyklos direktoriui J. Vyšnioniui bei Tėvų komiteto pirmininkei M. Nasvytėnėi ir visam jos darbingam komitetui (A. Kijauskui, D. Dundurienei, O. Banionienei, B. Taraskeienei).

Vakaro dalyviai, gausiai susirinkę į šį daug pastangų pareikalavusį (bet kiek girdėjau, mažai laiko nuo pamokų atėmusį) renginį, pilnai suprato programoje įrašytus Lietuvių chartos žodžius: "Kiekvieno lietuvių kilniausioji pareiga būti lietuvių mokyklos rėmėju".

Dalia Staniškievė

PRISIKĖLIMAS ŠV. JURGYJE

Didžiosios savaitės pamaldas šv. Jurgio bažnyčioje Clevelande pravedė parapijos administratorius kun. Juozas Bacevičius Didįjį ketvirtadienį ir penktadienį, padedamas kun. Aleksandro Goldikovo, o kitom dienom dar ir kun. John Wright. Gaila, kad žmonių, išskyrus D. penktadienį, buvo mažoka. Lygiai gaila, kad ir pirmadienį vakarais aukojamose šv. Mišiose bei po jų pokalbiuose gavėnios temomis tepasirodė tik po saulelę parapijiečių.

Tačiau nemažas būrys tikinčiųjų dalyvavo Vėlykų ryto Prisikėlimo Mišiose su jų jaudinančia procesija, galinomis ir melodingomis choro giesmėmis ir kt. "Linksma diena" skambėjo didingai, kaip ir anais "geresniais" laikais. Choriui vadovavo Rytas Babickas. Prie vargonų buvo Jūna Blynaitė.

Pirmą kartą po Prisikėlimo Mišių ruošta kavutė praėjo labai pakilia nuotaika ir puikiausiai pasisekė. Tarybos pirmininkas pakėlė taurę vyno, linkėdamas visiems linksmybų šv. Vėlykų. Garavo karšta kava ir kvepėjo skanumynai. Jaukioje momentui išpuoštoje (Nukelta į 5 psl.)

ADVOKATŲ DRAUGIA

V. BYLAITIS ir V. BRIZGYS

Darbo valandos:
Nuo 9 v. ryto iki 5 v. popiet
Sėdimieji pagal susitarimą
6906 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629 Tel. 778-8000

LIETUVISKA VAISTINĖ

J. & J. PHARMACY

2557 W. 69th St. Tel. 776-4363

Vaistai, vitaminai, importuoti kvepalai, gydymos žolės ir t. t. Vaziuojamos kėdės, remantai ir kt. pirkti ar nuomot.

Nemokamai supakuojame dovanas.

Pristatymas nemokamai

ANGELA ir VYTENIS DIRKIAI, savininkai

PASSBOOK SAVINGS...
the best way to save regularly!

see us for
HOME financing.
AT OUR LOW RATE
WITH REPAID TO GET YOUR OWN

High Interest Rates
Paid on Savings

Interest Compounded
Daily and Paid Quarterly

ESLIC

Mutual Federal Savings and Loan

2212 WEST CERMAK ROAD CHICAGO, ILL. 60608

Peter Kazanavskas, Pres. Tel.: 847-7747

MON, TUE, WED, THU, FRI, SAT, 9-5

SERVING CHICAGOLAND SINCE 1905

CLASSIFIED ADS

MISCELLANEOUS

R & R

Atliekame cemento darbus, mūro remontą ir taisome stogus. Permodeliuojame virtuves ir vonias bei poilsio kambarius. Ir dažome. Priešiamos kainos. Nemokamai apskaituojame.

RICARDAS PRUSIS

Tel. — 434-0202

NAMŲ APSITVARKYME

Ruošiatės ką perstatyti, pakeisti, atnaujinti. Garažą. Viduje ar iš lauko namo. Rūpinatės? Visuomet čia Jums su patyrimu, už prieinamą kainą, padės, skambinant po 6-05 val. vakaro.

Tel. — 476-3950

Master Plumbing

Licensed, Bonded, Insured

Nauji darbai ir pataisymai. Virtuvės ir vonios kabinetai. Keramikos plytelės. Karšto vandens tankai. Flood control. Užsikimšę vamzdžiai išvalomi elektra. Palikite paverdę ir telefoną — lietuviškai.

SERAPINAS — Tel. 636-2960

BUTŲ NUOMAVIMAS

Draudimas — Valdymas

Namų pirkimas — Pardavimas

INCOME TAX

Notariatas — Vertimas

BELL REALTORS

J. BACEVICIUS

6529 S. Kedzie Ave. — 778-2233

VALOME

KILIMUS IR BALDUS

Plaukame ir vaskuojame visų rūšių grindis.

BUBNYS

Tel. — RE 7-5168

ADVOKATŲ DRAUGIA

V. BYLAITIS ir V. BRIZGYS

Darbo valandos:

Nuo 9 v. ryto iki 5 v. popiet

Sėdimieji pagal susitarimą

6906 S. Kedzie Avenue

Chicago, IL 60629 Tel. 778-8000

LIETUVISKA VAISTINĖ

J. & J. PHARMACY

2557 W. 69th St. Tel. 776-4363

Vaistai, vitaminai, importuoti kvepalai, gydymos žolės ir t. t. Vaziuojamos kėdės, remantai ir kt. pirkti ar nuomot.

Nemokamai supakuojame dovanas.

Pristatymas nemokamai

ANGELA ir VYTENIS DIRKIAI, savininkai

MISCELLANEOUS

M. A. SIMKUS

INCOME TAX SERVICE

NOTARY PUBLIC

4259 S. Maplewood, tel. 254-7450

Taip pat daromi Vertimai, Giminių iškvietimai, pildomi Pilietybės Prasymai ir kitokie blankai.

TELEVIZIJOS

Spalvotos ir paprastos. Radijai. Stereo ir Oro Vėsintuvai.

Pardavimas ir Taisyimas

MIGLINAS TV

2346 W. 69 St., tel. 776-1486

A. VILIMAS

MOVING

Apdraustas perkaustymas

Įvairių atstumų

Tel. 376-1882 arba 376-5996

REAL ESTATE

Gražus mūrinis — 5 kamb. 2 mieg. Aukšta pastogė. Rūsūs. Garažas. 30 p. sklypas. 71 ir Francisco. Nebrangus.

2-jų butų medinis — 5 ir 4 kamb. Didelė pastogė. 1 maš. garažas. Arti mokyklų Brighton Parke. \$35,000. Mažas įmokėjimas. Savininko paskola.

SIMAITIS REALTY

Insurance — Income Tax

2951 W. 63rd Street

Tel. — 436-7878

B E R W Y N E

Savininkas parduoda mūr. bungalą. 3 miegamieji, valgomasis, salionas, moderniška virtuvė, įrengta pastogė ir rūsys. 1 1/2 vonios. 2 maš. garažas. Puikiam stovy. Patogus uošviam kartu gyventi. Tel. 484-2328.

3704 W. 65th Place. Savininkas parduoda švarų 3-jų miegamų namą. 1 1/2 vonios. 2 maš. garažas. Skambint šio kiadieniais tel. — 476-5500.

71st and Mozart

Brick 3-flat. Two 2 bedrm. apts., one 1-bedrm. garden apt. Separate hot water heat. 2 car garage.

GLOBE R. E. EXCHANGE

Tel. — 436-3676

Mūrinė 5 1/2 kamb. rezidencija. Pilnai įrengtas sausas rūsys. Baras. Kabinėtinė virtuvė. Keramikos vonia. Centr. vėsinimas. Geras apynaujis namas Prie 72-os ir Richmond.

Prie 86-os ir Kedzie — apartamentiniame name 2-me aukšte parduodamas 5 kamb. butas—condo. Geras. Pigus. Pirkimas.

BROKERIS P. ZUMBAKIS

Tel. — 778-6916

4 butai po 5 kamb. mūrinis namas. Atskiri šildymai. 2-jų maš. garažas. Didelis sklypas. Lemonto apyl. Kreiptis į savininką tel. 312-257-7406.

LEMONTE

6 kamb. namas pušyje. Garažas. Aptvertas sodas. 3 sklypai. Daug prie. Savininkas išsikelia. Abromaitis R. E., 1005 Porter St., Lemont, Ill. Tel. — 257-6675.

PARDAVIMAI

Parduodama "ligoninė" lova ir stalas, važiuojama kėdė, ir Hoyer keltuvas. Kreiptis į Robert Balzeką telef. 847-1515.

ISNUOMOJAMA

Išnuom. Marquette Parke (nuo birželio 1 d.) gražus 4 1/2 kamb. apšild. butas 2-me aukšte suaugusiems, be vaikų. Jokių gyvulių. Garažas, jei pageidaujama. 275 dol. mėn. Skambint tarp 5 ir 8 val. vak. JULIUI — telef. 925-4996.

Išnuomojamas 4 kamb. butas suaugusiųjų porai. Brighton Parke 47-os ir Maplewood apylinkėje. Skambint — 376-8095.

ISNUOM. 4 kamb. butas 2-me aukšte. 72-os ir Francisco apyl. Yra šaldytuvai ir gazo plyta. Atskirai patiemis apsisildyt. Skambint po 4:30 v. popiet tel. 925-1529.

MISCELLANEOUS

LIETUVOS ISTORIJA

Clevelando Sv. Kazimiero lit. mokyklos mokiniai Vasario 16-tos minėjime stebi savo draugų atliekamas programas.

Nuotr. V. Bacevičiaus

LIETUVIAI FLORIDOJE

Daytona Beach, Fla.

KOLONIJA DIDĖJA, VEIKLA GYVĖJA

Jeigu prieš dešimtmetį Daytona Beach su savo gražiomis apylinkėmis Floridoje mažai kam iš lietuvių tebuvo žinoma, tai šandien ši vietovė susilaukė išskirtinio dėmesio. Daugelis lietuvių paskutiniiais metais šią vietovę aplankė ir sėkmingai įsikūrė, įsigydamiesi gražias ir nebrangias nuosavybes.

Ši kolonija sparčiai auga naujais gyventojais. Juk tik didesnė lietuvių kolonijose įmanomas lietuviškas veikimas, tuo pačiu tokios kolonijos atlieka savo uždavinius ir lietuvių išlaikyti.

Šios kolonijos lietuviai gražiai sutaria. Visus į vieną lietuvišką šeimą suburia čia jau kelinti metai gražiai veikian-

tis Daytona Beach ir apylinkių Amerikos lietuvių klubas. Tenka nuoširdžiai padėkoti šios kolonijos pirmūnams, organizatoriams ir iki šiol buvusioms klubo valdyboms, kad jos sugebėjo burti lietuvių į vieną šeimą ir drauge plėtoti kultūrinę veiklą. Džiugu matyti susirenkančius į neįprastą šventę, Motinos dienos minėjimą, kalėdinius pobūvius, bendrą kūčias, klubo susirinkimus, literatūros vakarus ir pan. Tokiose renginiuose švystelėja ir geros čia gyvenančių gabių žmonių, aktorių, visuomenininkų, dainininkų paruoštos programos. Sveikintini besilankantys menininkai, visuomenininkai, rašytojai ir iš kitų kolonijų.

Atrodo, kad šios kolonijos gyvenimas ir toliau riedės gražia linkme. Ši kolonija paskutiniuoju laiku pagausėjo naujais gyventojais — Žolynais iš Chicago ir Skriduliais iš Cicerio. Turime savo tautiečiams pasiryžusį patarnauti kun. dr. Kazimierą Ruibį. Būtų gera, kad turėtume pamaldas pastoviai, sakysime, bent vieną ar du kartus kas mėnesį. Tam pritariantys yra. Reikia manyti, kad netolimoje ateityje ir šią problemą naujoji klubo valdyba išspręs.

NAUJA VALDYBA, NAUJI SUMANYMAI

Šių metų pirmame klubo narių susirinkime buvo išrinkta ir nauja klubo valdyba: Jonas Lepška — pirmininkas, Alfonsas Ilekis — vicepirmininkas, Jonas Šileikis — sekretorius, Metys Rumbaitis — išdėstas, Alfonsas Bacevičius — renginių vadovas, nariai — Ona Žolynienė ir Povilas Blozis. Naujoji valdyba sudaryta taip pat iš ryžtingų žmonių. Kovo 7 d. posėdyje valdyba aptarė ir artimiausius darbus.

Gegužės 14 d. ruošiamas Motinos dienos minėjimas. Minėjimą pradės pamaldomis

Prince of Peace katalikų bažnyčioje, Ormond Beach. Sv. Mišias atnašaus kun. dr. Kazimieras Ruibys. Po pamaldų Sweden House restorane bendri pietūs ir trumpa minėjimo programa — paskaita ir meninė dalis.

Skaudžiusius mūsų tautos įvykius — birželio trėmimus paminės birželio 18 d. su specialia programa.

REIKIA NUOSAVŲ NAMŲ

Sparčiai auganti lietuvių kolonija kelia ir naujus reikalavimus. Neturint nuosavų namų, neįmanoma išvystyti ir platesnę kultūrinę veiklą. Nevisada norimu laiku galima gauti bažnyčią pamaldoms, sales susirinkimams ir minėjimams. Tad tenka taikytis prie esamų sąlygų. Todėl nuosavų namų klausimas jau seniai buvo keliamas. Šios kolonijos pirmūnais, organizatoriais ir pirmasis klubo valdybos pirmininkas a. a. Adolfas Andrius turėjo gražių planų ir jų įsigijimo reikalu buvo sušaukęs platesnės apimties čia gyvenančių lietuvių pasitarimą. Tai minčiai buvo pritarta. Bet per ankstyva a. a. Adolfo mirtis šį užmojų sutrukdė.

Naujoji klubo valdyba savo kovo 7 d. posėdyje nutarė iš naujo tą reikalą pajudinti. Nutarė atsiklausti specialiu raštu ir anketa visų šioje kolonijoje gyvenančių lietuvių, ar jie šiai minčiai pritaria, ar sutiktų pirkti šėrus ir kokias sumas, ar galėtų tam reikalui aukoti ir prisidėti darbu. Tikimasi, kad į šią anketa ir atsisausimą atsilieps visi šios kolonijos lietuviai. Gavus duomenis, bus lengva nuspręsti, ar šiai kolonijai nuosavi namai bus įsigyti. Valdybos pirmininkas Jonas Lepška yra architektas. Jis paruošė namo planus, ir jis bei valdyba į šį reikalą žiūri optimistiškai.

Turint nuosavus namus, veikla pagyvėtų, koloniją dar daugiau suburtų. Būtų čia laikomos pamaldos, vyktų susirinkimai, minėjimai, socialūs

pabendravimai. Užmojis geras, sveikintinas, tik reikia visų aukos ir ryžto.

GAUSIAI AUKOJO

Minint Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo šventę, buvo renkamos Lietuvos vadavimo reikalams aukos. Aukos rinko Alfonsas Ilekis ir Simas Kontrimas. Iš viso ta proga buvo suaukota 1070 dol., iš jų lietuvių Bendruomenėi 655 dol., Vlikui 220 dol., Altai 170 dol. Tautos fondui 25 dol. II Pasaulio lietuvių dienoms iš klubo išdo paskirta 100 dol. Valdybos sekretorius Jonas Šileikis ateinančiuose minėjimuose dar rinks iš klubo na-

rių aukas II Pas. lietuvių dienoms. Aukos renkant buvo vadovautasi laisvo apsisprendimo principu, ir kiekvienas savo auką atidavė tam veiksmui, kurio darbus daugiau vertino.

J. Rimtautas

Yra daug skirtumo tarp juokimosi iš religijos ir juokimosi iš tų, kurie ją profanuoja savo ekstravagantiškomis pažiūromis.

Blaise Pascal

Pirma Dievo nepažinęs, nieko negalėčiau tikrai pažinti.

Rene Descartes

PADĖKA

AKTORIUS IR DAILININKAS

A.†A. KAZYS VESELKA

Mirė 1983 m. kovo mėn. 25 d. Chicagoje. Palaidotas Sv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Sirdingai dėkojame Svč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos kun. V. Mikaloičiui už maldas koplyčioje, gedulingas sv. Mišias ir maldas kapinėse.

Nuoširdžiai dėkojame sol. Daliai Kučienienei ir sol. Vaclovui Verikaitiui už jautrias giesmes pamaldų metu.

Sirdinga padėka karsto nešėjams, velionio artimiesiems draugams.

Dėkojame visiems už aukas, sv. Mišias ir geles, už lankymą koplyčioje ir dalyvavimą laidotuviuose, pareiškusiems užuojautą žodžiu, raštu ir spaudoje.

Dėkojame laidotuvių direktoriui Petkui už rūpestingą patarnavimą.

Nuliūdę žmona Aldona, sūnus Linas ir duktė Rasa su šeima.

A.†A.

VIKTORIJA KARALIUS

Gyveno Chicago Ridge, Illinois.

Mirė balandžio 27 d., 1983, sulaukus 56 m. amžiaus. Gimė Lietuvoje, Amerikoje išgyveno 28 m.

Laidojama šeštadienį, balandžio 30 dieną 12 valandą dieną Sv. Kazimiero Lietuvių kapinių koplyčioje bus gedulingos apeigos.

Dėl daugiau informacijų skambint laid. direkt. Blake-Lamb, tel. 735-4242 arba 636-1193.

Pasiliko dideliame nuliūdime sūnus Raymond, marti Margaret, 2 anūkai Melinda ir Robert.

PENKERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A.†A.

STEFA CHARŽAUSKIENĖ

Mirė gegužės 2 d., 1978 m.

Už jos sielą sv. Mišios bus atnašaujamos Tėvų Jėzuitų koplyčioje gegužės 2 d., pirmadienį, 8:30 valandą ryto.

Giminės, artimieji ir draugai prašomi tą dieną savo maldose ją prisiminti.

Sesuo GENE, švogeris STEPONAS ir kiti giminės.

Lietuvos kariuomenės majorui

A.†A.

PETRUI STAREVIČIUI mirus, jo žmonai Elenai, dukrai Irenai ir visai Vilkų šeimai reiškiamė nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdime.

JADVYGA ir VIKTORAS DUBINSKAI

Psichologijos profesorius

A.†A. dr. ALGIUI IVINSKIUI

mirus, močiutę AURELIJĄ IVINSKIENĘ, SEIMĄ ir GIMINĘS užjaučiame ir kartu liūdime.

KAZYS PABEDINSKAS
IRENA ir JONAS PABEDINSKAI
BIRUTĖ ir LEONAS PABEDINSKAI

DRAUGAS, penktadienis, 1983 m. balandžio mėn. 29 d.

5

A.†A. KLEMAS DUNDULIS

Gyveno Chicagoje, Marquette Parko apylinkėje.

Po sunkios ligos mirė 1983 m. balandžio 25 d. 5 val. popiet, sulaukęs 68 m. amžiaus.

Gimė Lietuvoje, Joniškio valsčiuje. Amerikoje išgyveno 33 m.

Pasiliko dideliame nuliūdime Lietuvoje 2 broliai: Juozas, Stasys, sesuo Bronė Vilčiauskienė su šeimomis ir kiti giminės bei draugai Lietuvoje ir Amerikoje.

Kūnas bus pašarvotas penktadienį, 4 val. popiet Petkaus Marquette koplyčioje, 2533 W. 71 Street.

Laidotuvės įvyks šeštadienį, balandžio 30 d. Iš koplyčios 9 val. ryto bus atlydėtas į Svč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčią, kurioje įvyks gedulingos pamaldos už velionio sielą. Po pamaldų bus nulydėtas į Sv. Kazimiero lietuvių kapines.

Nuoširdžiai kviečiame visus draugus bei pažįstamus, ypač Joniškietius, dalyvauti šiose laidotuviuose.

Nuliūdę Giminės Lietuvoje ir draugai Amerikoje.

Laid. direkt. Donald A. Petkus, tel. 476-2345.

Mielus Marytę, Vyta Černius ir Daną Gylienę, netekus brangios Mamytės, užjaučiame ir kartu liūdime.

BIRUTĖ KOZICIENĖ

GRAŽINA ir BENIUS MACIUKAI

EUDEIKIS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

DOVYDAS P. GAIDAS ir GERALDAS F. DAIMID

TRYNS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

4330-34 So. California Avenue

Telefonai LA 3-0440 ir LA 3-9852

4605-07 South Hermitage Avenue

Telefonas — YArds 7-1741-2

PETKUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TĖVAS IR SŪNUS

2533 West 71 St., Chicago — 476-2345

1410 So. 50th Av., Cicero — 863-2108

STEPONAS C. LACK ir SŪNUS

LACKAWICZ

Laidotuvių Direktorai

2424 West 69 Street — Tel. RE 7-1213

11028 Southwest Hwy., Palos Hills, Illinois

Tel. — 974-4410

BIELIONAS

Laidotuvių Koplyčia

4348 So. California Avenue

Tel. — 523-3572

VASAITIS-BUTKUS

Laidotuvių Direktorai

1446 South 50 Avenue

Cicero, Illinois

Telefonas — 652-1003

A.†A.

STASEI RAUDIENEI mirus,

mieloms sesėms j.s. BRONEI STRAVINSKIENEI, RAMUNEI, INAI ir ARTIMIESIEMS reiškiamė gilią užuojautą ir kartu liūdime.

JŲRŲ SKAUTININKŲ "VĖLUNGŲ" BŪRELIS

A.†A.

STASEI RAUDIENEI mirus,

jos sūnui Juozui, marčiai Stasei ir artimiesiems reiškiamė gilią užuojautą.

GEN. T. DAUKANTO JŲRŲ SAULIŲ KUOPA

APLINK MUS

× **Dr. Antanas Butkus**, JAV LB krašto valdybos pirmininkas, ir valdybos nariai J. Urbonas, D. Valentinas, J. Kavaliūnas, I. Bublikas ir kiti dalyvaus Vakarų apygardų atstovų rajoniniam suvažiavime, vykstančiame šį sekmadienį, gegužės 1 d., Jaunimo centre. Adv. Povilas Zumbakis kalbės apie OSI įstaigos kaltinamus lietuvius. Pradžia 9 val. ryte.

× **Antanas Matukas**, savanoris-kūrėjas, po sunkaus paralyžiaus išgulesjęs Sv. Kryžiaus ligoninėje nuo kovo 9 d., balandžio 14 d. grįžo namo. Dabar, žmonos, sūnaus šeimos ir gydytojų prižiūrimas, gydytis namie. Negalėdamas parašyti jam linkėjusiems esant ligoninėje, dėkoja visiems per mūsų redakciją.

× **South Suburban Balfo** 57-tas skyrius kas metai rudens vykdo piniginių vėjų ir pavarų susirinkimą privačiuose namuose vis naujoje vietoje. Tuo būdu išsklaido jaunimą organizacijos veikla. Gegužės 6 d. 7:30 val. vak. Balfo 57-to skyriaus narių susirinkimas vyks pas Rimantę ir Nijolę Gražulius, 3314 Charlemagne, Hazel Crest, Ill. Susirinkime pranešimus padarys valdybos nariai ir Balfo centro valdybos pirm. M. Rudi, ne, kurios pranešimai visuomet susilaukia didelio dėmesio. Visi skyriaus nariai kviečiami susirinkime dalyvauti.

× **Suvalkiečių draugijos** pavasarinis piknikas bus sekmadienį, gegužės 1 d., Vyčių salėje (2455 W. 47 St.). Pradžia 12 val. Šokiams gausi muzika, bus skanių valgių, veiks baras ir laimėjimai. Visus rengimo komisija kviečia dalyvauti.

× **Dail. Marija Gaiztūnė** nuo gegužės 2 d. Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje praves šešių savaitių kursų, kaip daryti meno dalykus iš molio. Kursai taitkomai pradedantiems, bet ir pažengusiems kviečiami dalyvauti ir pasižiūrėti šio žiedimo meno. Iš anksto reikia registruotis pas Ritą tel. 523-5523.

× **Cicero ir apylinkių ateitininkai** šį sekmadienį nuo 2 val. p. p. Sodyboje koncertuoja, vadovaujami Onos Šulaitienės. Dalyvauja Violeta ir Audrius Rūbais, Kristina Bliujūtė, Zita Dubauskaitė ir Laima Šulaitė. Prisiminimas a. a. Alvado šulo Juozo Boso. Gydytojo pranešimas. Užkandis. Visi laukiami. Viesiems nerūkantiems ir negirtaujantiems įėjimas laisvas.

× **Albinas Kukulius**, akcijų brokeris, dirbąs su **Rodman & Bradshaw, Inc.**, patarnauja akcijų bonų, fondų bei kitų vertybių pirkime ir pardavime. Susidomėję skambinkit **977-7916**. (sk.)

× **Meškeriojų Dėmesiai!** Taisome, išvalome visokių rūšių meškeriojimo špūles (reels). Turime pasirinkimą meškeriojimo: žilų, kablukų, meškerių, tinklų ir t. t. Parduodame "live bait": redworms, minnows, nightcrawlers. Parduodame meškeriojimo leidimus (license). **Atdara:** Pirmad., ketvirtad. ir penktad. nuo 9 val. ryto iki 9 v. vak. Antradienį ir trečiad. 9 v. ryto iki 6 v. vak. Šeštad. 4 v. ryto iki 6 val. vak. Sekmad. 4 val. ryto iki 1 val. popiet. **Kalbame lietuviškai. 7106 Archer Avenue, Windy City Fishing Tackle and Repair.** (sk.)

× **ARAS — Dengiamie ir taisome visų rūšių stogus.** Su aukštu patyrimu; esame apdrausti. **Pats prižiūriu darbą. Arvydas Kiels — 737-1717.** (sk.)

× **Antras Kaimas**, neseniai grįžęs iš Clevelando, vėl susipaikavo ir išvažiuoja gastroliems. Šį kartą vyksta į Racine, Wisc., kur šį seštadienį, balandžio 30 d., atliks programą Racine lietuvių baliuje Sv. Kazimiero parapijos salėje.

× **"Aušros Vartų" tunto Juozas Daužvardienės būrelis** vyr. skautės, telkdamas lėšas skautų kelionės jubiliejinėn stovyklon išlaidų sumažinimui, šeštadienį, balandžio 30 d., 7:30 val. vak. Jaunimo centro mažojoje salėje ruošia "Casino" vakarą lietuvių visuomenei.

× **"Cicero Life" laikraštys**, balandžio 27 d. laidoje, buvo plačiai aprašytas a. a. Jonas Kimbarkas, ilgametis Cicero miesto pareigūnas ir respublikonų vadovas. Apie jį gerus žodžius pasakė dabartiniai miesto vadovai ir Illinois gubernatorius J. Thompson. Taip pat išskeliami ju nuopelnai Cicero miesto pažangai. Primenama, kad jis priklauso daugeliui lietuvių organizacijų ir buvo jų vadovas. Velionis mirė sulaukęs 85-rių metų amžiaus, palaidotas Mc Naughton, Wisc., kapinėse.

× **"Elita-Press"**, itališkai leidžiamas informacinis biuletenis, kovo numeris, išėjo iš spaudos ir pasiekė redakciją. Šiame numeryje yra išspausdintas prez. R. Reagano sveikinimas Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 85 metų sukakties proga, taip pat daug informacijos iš "L. K. B. Kronikos" 55 numerio. Biuletenį gerai redaguoja prel. Vincas Minevičius, finansuoja Tautos fondas.

× **Sv. Mišios už mirusius** tautinio ansamblio "Grandies" šokėjų, ansambliui švenčiant 20 metų gyvavimo sukaktį, bus laikomos Jėzuitų koplyčioje gegužės 1 d., sekmadienį, 11:15 val. ryto.

× **Chicago Loyolos universitetas** duos anglų kalbos kursus tiems, kurių gimtoji kalba nėra anglų. Šią vasarą nuo gegužės 16 iki birželio 27 d. kursai bus pirmadieniais — trečiadieniais nuo 7 iki 9 val. vak. Lake Shore Campus, 6525 N. Sheridan Rd. Rytinis programa bus nuo pirmadienio iki penktadienio 9—12 val. iš ryto. Registruotis galima tel. 670-3014.

× **Liet. Vyčių Chicago Senjorių kuopos** susirinkimas įvyks pirmadienį, gegužės 2 dieną, 6 val. vak. Vyčių salėje. Nariai prašomi dalyvauti.

× **Chicago skautininkų draugovės** sueiga vyks pirmadienį, gegužės 2 d., pas Zina Pocienę, 6921 Wilmette, Darien, Ill. Vaziuoti Stevensonso greitkelio iki Cass North, o nuo ten jau visai netoli. Visos skautininkės dalyvauja uniformuotos.

× **II Pasaulio Lietuvių dienoms** aukoję: 1000 dol. Vytautas ir Jadvyga Didžiuliai. Po 500 dol.: Jūrų Budžių prez. A. Smetonos įgula, Nendrių įgulos jūrų skautės, Antanas ir Stasė Zaprackai, Alfonsas ir dr. Alvinas Sabanas-Wells, Valdas ir Alma Adamkuai, Pittsburgho Lietuvių Piliečių dr-jos klubas, dr. Remigijus ir Vida Gaškai (II PLSZ), Romas ir Emilija Sakadolskiai, Justinas ir Janina Lieponiai, vysk. Vincentas Brizgys, Leonas ir Danutė Petroniai, Raimundas ir Gražina Kudukiai. Paaukoje po 500 dol. ar daugiau, gaus po du gerus biuletičius visus II PLD renginius. Maloniai prašome visus tautiečius įsijungti į PLD aukotojų eiles. Tik visi kartu dirbdami didžiulios didingomis II PLD dienomis. Aukos nurašomos nuo mokesčių. Aukas rašyti: Lithuanian World Festival, Inc., ir siųsti: 5620 S. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636. Informacijos reikalu skambinti telef. 312 — 778-2200. (pr.)

Lietuvių tautinio ansamblio "Dainavos" valdyba. Iš kairės sėdi: Rita Likanderytė — sekretorė informacijos reikalams, Vytautas Radvys — išdėstas ir Irena Meilienė — sekretorė; stovi Vytautas Jasinevičius — pirmininkas, Alfredas Urba — vicepirmininkas ir Karolis Avižienis — narys.

CHICAGOJE IR APYLINKĖSE

"SANDARA" PAMINĖJO "AUŠROS" SUKAKTĮ

"Sandara" balandžio 23 d. Tautiniuose namuose surengė "Aušros" 100 metų sukakties minėjimą. Atidarė "Sandaros" redaktorius inž. Gr. Lazauskas, primindamas, kad vienas iš "Aušros" steigėjų buvo ir "Sandaros" steigėjas — dr. J. Šliūpas.

Programą pravedė pakvietė T. Kuzienė. Invokaciją sukalbėjo kun. J. Prunskis. Paskaitą apie "Aušrą" skaitė "Varpo" redaktorius Ant. Kučys. Jis priminė, kad buvo ir kitų laikraščių dar prieš "Aušrą", kaip "Kėlevis", "Lietuviška Ceitunga", bet tie daugiau taikėsi prie vietinių sąlygų, o "Aušra" išėjo į visą tautą su plačia tautine mintimi ir laisvės ilgesiu. Prūsų lietuvių laisvė. Buvo metas, kad jų delegacija net su choru priėjo Berlyne prie imperatoriaus Vilhelmo, prašydami laisvės lietuvių mokykloms. Inž. Vileišis leido Petrapilį "Kalvį melagį" (šapirografuotą), Maskvos studentai leido "Aušrą", bet tai buvo siauro ratelio leidiniai. Jonas Basanavičius buvo parašęs straipsnį apie pilis. Nusiuntė į "Lietuvišką Ceitungą". Kadangi straipsnyje buvo rašoma apie kryžiuočius, "Ceitunga" nebega-lėjo išspausdinti. Basanavičius užsirištinio ir jame sustiprėjo idėja leisti savo laikraštį. Jam pavyko susirūti su jaunu 19—20 m., J. Mikšiu, kuris pramokė raides rinkti ir ryžosi imtis spausdinti "Aušrą". Basanavičius suteikė bendradarbių, susitarė dėl spausdinimo su Mikšu ir Maudeerde ir organizavo finansus. Požnanėje gyvenęs pabėgęs sukilėlis A. Višteliauskas pasiuntė "Aušrai" 20 dol. — didelę sumą anais laikais. Mikšius susidarė pavojus iš vokiečių, jis pabėgo į Lietuvą. "Aušrą" ėmė globoti M. Jankus, kuris pakvietė J. Šliūpą redaktorių. Pradžioje Šliūpas dirbo Jankaus ūky, kol "Aušra" atsistojo ant kojų. Bet vokiečiai ėmė Šliūpą įtarinėti ir įsakė jam per 2 savaites išsikraustyti. Netekus redaktoriaus, Jankus vėl pakvietė Mikšą, kuris įsigijo modernią spaustuvę, bet greit subankrutavo ir "Aušra" sustojo.

Vis dėlto "Aušra" savo misiją atliko, informuodama apie Lietuvos praeitį ir ugdydama lietuvių kalbos meilę. "Aušrai" pakenkė ir atskyrimas didelės dalies kunigų. Šliūpo kai kuriuose straipsniuose buvo užkabinėjami kunigai. Dėlto jis buvo gąvęs pylos net iš pasauliečių, kaip inž. Vileišio. "Aušra", atlikusi dalį misijos ir netekusi finansinės paramos, sužlugo. J. Basanavičius dar svajojo atgaivinti "Aušrą", bet V. Kudirkai jam pasiūlė jungtis į naują laikraštį — "Varpą", ką Basanavičius ir padarė.

Paskaita buvo neilga, turiną-ga ir vaizdi.

× **VI JAV ir Kanados lietuvių Dainų šventėje** mišriam chorui dirigavo Jonas Govedas, Aloyzas Jurgutis ir Vaclovas Verikaitis, moterų chorui — Dalia Viskontienė, vyrų chorui — Alfonsas Gečas, jaunių chorui — Faustas Strolia, liaudies instrumentams — Emilija Sakadolskienė, chorui ir tautiniams šokiams — Algis Modestas. Dainų švente bus užbaigtos II-sios Pasaulio Lietuvių dienos.

× **Chicagoje Lietuvių Tautinių kapinių** vadovybė praneša, kad šiais metais mirusių pagerbimo iškilmės bus atžymėtos sekmadienį, gegužės 29 d., 11 val. ryto. Giminės ir draugai prašomi papuošti savo artimųjų ir giminių kapus. Gėlių galima atsivežti arba nusipirkti kapinėse prie įvažiavimo vartų. Gėlių negalima sodinti ant viso kapo, o tik tai priekyje paminklo vienos pėdos platumė. Kapinės gėles pradės pardavinėti Motinos dieną, gegužės 8 d. Kapinių lankymo valandos nuo 8 val. ryto iki 5 val. vakaro kiekvieną dieną, įskaitant ir sekmadienius.

× **Marcelė Pakelienė**, Chicago, Ill., atsiuntė "Draugo" prenumeratą ir dar pridėjo 13 dol. aukų lietuviškai spaudoai stiprinti. Už auką nuosirdžiai tariame acii.

× **Juozas Rastapkevičius** iš Dutton, Ont., Kanados, užsimokėdamas "Draugo" prenumeratą, pridėjo dar 9 dol. aukų savai spaudoai stiprinti. Labai acii.

jo Berlyne prie imperatoriaus Vilhelmo, prašydami laisvės lietuvių mokykloms. Inž. Vileišis leido Petrapilį "Kalvį melagį" (šapirografuotą), Maskvos studentai leido "Aušrą", bet tai buvo siauro ratelio leidiniai. Jonas Basanavičius buvo parašęs straipsnį apie pilis. Nusiuntė į "Lietuvišką Ceitungą". Kadangi straipsnyje buvo rašoma apie kryžiuočius, "Ceitunga" nebega-lėjo išspausdinti. Basanavičius užsirištinio ir jame sustiprėjo idėja leisti savo laikraštį. Jam pavyko susirūti su jaunu 19—20 m., J. Mikšiu, kuris pramokė raides rinkti ir ryžosi imtis spausdinti "Aušrą". Basanavičius suteikė bendradarbių, susitarė dėl spausdinimo su Mikšu ir Maudeerde ir organizavo finansus. Požnanėje gyvenęs pabėgęs sukilėlis A. Višteliauskas pasiuntė "Aušrai" 20 dol. — didelę sumą anais laikais. Mikšius susidarė pavojus iš vokiečių, jis pabėgo į Lietuvą. "Aušrą" ėmė globoti M. Jankus, kuris pakvietė J. Šliūpą redaktorių. Pradžioje Šliūpas dirbo Jankaus ūky, kol "Aušra" atsistojo ant kojų. Bet vokiečiai ėmė Šliūpą įtarinėti ir įsakė jam per 2 savaites išsikraustyti. Netekus redaktoriaus, Jankus vėl pakvietė Mikšą, kuris įsigijo modernią spaustuvę, bet greit subankrutavo ir "Aušra" sustojo.

Vis dėlto "Aušra" savo misiją atliko, informuodama apie Lietuvos praeitį ir ugdydama lietuvių kalbos meilę. "Aušrai" pakenkė ir atskyrimas didelės dalies kunigų. Šliūpo kai kuriuose straipsniuose buvo užkabinėjami kunigai. Dėlto jis buvo gąvęs pylos net iš pasauliečių, kaip inž. Vileišio. "Aušra", atlikusi dalį misijos ir netekusi finansinės paramos, sužlugo. J. Basanavičius dar svajojo atgaivinti "Aušrą", bet V. Kudirkai jam pasiūlė jungtis į naują laikraštį — "Varpą", ką Basanavičius ir padarė.

Paskaita buvo neilga, turiną-ga ir vaizdi.

Philadelphiaje šaujami pasirodo viena iš trijų tautinių šokių grupių "Aušrinė", vadovaujama Eimuočio Radžiaus. Pirmoje eilėje iš kairės: A. Dainoraitė, B. Šnipaitė, V. Dantaitė ir R. Krokytė.

R. Buntinaitė paskaitė eilė-raštį "Aušra". Pasipuošusi tautiniais drabužiais, Kr. Donelaičio lit. mokyklos auklėtinė žavėjo geru tarimu.

Dr. V. Dargis anglų kalba paaiškino šio minėjimo prasmę nekalbantiems lietuviškai. Pakvietė svečius vaišintis šilta vakariene. Po skanių vaišių svečiai galėjo pasižokti, grojant "Vyčio" orkestrui. J. Pr.

VYSK. M. VALANCIUS ATEITININKŲ SAMBŪRIS

Prieš porą savaitių Vysk. M. Valančius moksleivių ir jaunųjų sambūris turėjo savo metinę sueigą. Cicero Sv. Antano bažnyčioje 7 val. r. šv. Mišias atnašavo kun. V. Rimšelis. Bažnyčioje priesaiką davė trys jaunūčiai ateitininkai. Vargonais grojant, choras puikiai giedojo, višam moksleivių ir jaunųjų sambūriui pritariant. Sv. Mišių pabaigoje choras ir visi bažnyčios maldininkai sutartinai sugiedojo Ateitininkų himną. Žmonių bažnyčioje buvo daugiau kaip 200. Be ateitininkų, jų vadovų, globėjų, tėvelių, pažįstamų, nemažai buvo ir iš Brighton Parko, Marquette Parko ir kitur.

Po pamaldų visai rinkosi į parapijos mokyklos salę. Prie gražiai apdengtų ir gėlėmis papuoštų stalų susėdo apie 150 dalyvių. Moksleiviai ir jaunūčiai turėjo savo stalų eilę, iš ten jie eidavo į sceną programai atlikti. Meno programos vedėja Onutė Šulaitienė pasveikino visus šventės dalyvius. Tam sambūriui vadovauja P. Arštikys ir Šarūnas Šulaitis.

Programą pradėjo deklamacija Tomas Tiknius, toliau deklamavo Dana ir Juozas Vilučiai, Violeta ir Andrius Rūbais, Angelė Bliūdžiūtė, Marytė Končiūtė, Juozas ir Antanas Vingeliai, viešnia iš Marquette Parko Dubauskaitė puikiai deklamavo. Dar pasižymėjo Vytautas Šulaitis su V. Kudirkos "Labora", "Ne tas yra didis..."

Nuotr. Aušros Bagdonavičiūtės

IŠ ARTI IR TOLI

J. A. VALSTYBES

— **Generolo Stasio Raštikio** "Lietuvos Likimo keliais" 4-to tomo pristatymas Los Angeles visuomenei bus sekmadienį, gegužės 1 d., 12 val. p. p. Sv. Kazimiero parapijos salėje. Vladas Šimoliūnas pristatys gen. biografijos bruožus. Pagrindinis kalbėtojas bus istorikas Vincas Trumpa. Po programos vaisės ir proga įsigyti generolo raštų 4-tą tomą. Minėjimą ruošia Akademikų Skautų sąjūdis ir Liet. Bendruomenė.

— **Dail. A. Kašubienė** tars pagrindinį žodį per Reginos Ingelevičienės pomirtinės parodos atidarymą. Paroda, kurią organizuoja dailininkės dukterys Regina Kudžmienė ir Mara Vy-gantienė, įvyks gegužės 7 ir 8 dienomis Kultūros židinyje, Brooklyne. Oficialus atidary-mas bus seštadienį, gegužės 7 dieną, 7 val. vak.

URUGVAJUI

— **A. a. kun. Stasys Grigaliūnas**, ilgametis lietuvių dvasios vadovas, mirė vasario 26 d. Montevideo kunigų prieglaudoje. Velionis buvo gimęs 1902 m. Liepos 5 d. Radviliškio apylinkėse. Studijavo Kauno kunigų seminarijoje ir Vytauto Didžiojo universitete. Kunigų įšventintas 1927 m. sausio 1 d. Įsteigus Lietuvos bažnytinę provinciją, dirbo Telšių vyskupijoje.

Šį sambūrį gražių žodžių sveikino jų globėjas dr. P. Kisieliūnas, inž. K. Palubinskas, kun. dr. V. Rimšelis, Ateitininkų federacijos vadovas J. Laučka. Visi dalyviai plojimais dėkojo šeimininkams už skanius užkandžius ir kavutę. Viešnia M. Š.

VYČIŲ 36-TOS KUOPOS VEIKLOJE

Lietuvos Vyčių 36-ta kuopa ruošia sudėtingą lietuvių menininkų parodą. Parodos atidarymas bus gegužės 6 d. 7:30 val. vak. Šeštadienį, gegužės 7 d., paroda bus atidaryta nuo 12 iki 9 val. vak. Sekmadienį nuo 10 val. ryto iki 6 val. vak. Paroda vyks Jaunimo centre.

Su savo darbais šioje parodoje dalyvauja: Teresė Balčiūnienė — gintaras, keramika, Zita Dapkienė — keramika, dr. Jonas Šalna — medžio šaknų skulptūra, šaknų ir aliejus kompozicija paveiksle, dr. Romas Povilaitis — metalo, aukso, sidabro ir gintaro dirbiniai, Astra Rasiienė — šiaudiniai paveiksai, kalėdiniai papuošalai, Vilijus Variakojis — medžio šaknų lempos, Zumarienė — medžio darbai.

Parodoje pasirodys ir smulkesnių darbų meno mėgėjai. Šioje parodoje yra pakviesti su savo darbais ir Chicago skautai ir skautės bei jų tuntai. Savo darbus apibūdins patys menininkai. Paroda sudėtinga, įdomi, verta publikos dėmesio.

Šeštadienį ir sekmadienį bus demonstruojami pačių menininkų gintaro apdirbimas, aukso ir sidabro liejimas, juostų audimas. Tomis dienomis vyks Jaunimo centre Lietuvos Dukterų draugijos balius ir "Mar-gučio" rengiamas koncertas. Lietuvos Vyčių 36-ta kuopa laukia ir tikisi daug lankytojų, kurie ateis ir pasigrožės sudėtinga parodos grožiu. Per atidarymą penktadienį svečiai bus vaišinami kavute ir pyragaičiais.

Adi Marija

SUSIPAŽINTA SU "PANEVŽIO VYSKUPIJA"

Balandžio 24 d. 12 val. susirinko gražus būrys panevėziečių į jėzuitų koplyčią pasimelsti už savo mirusiuosius. Sv. Mišias atnašavo ir pamokslą pasakė panevėžietis kun. K. Kuzminskas. Po pamaldų, 1 val. p. p. apatinėje Jaunimo centro salėje

kurį laiką šilalėje, paskui buvo Kulijų ir Žigaičių parapijų klebonas, Telšių seminarijos prokuratorius. Pirmosios sovietinės okupacijos metu pasitraukė nuo persekiojimų. Kurį laiką buvo Brazilijoje, o nuo 1943 m. gyveno Urugvajuje, Montevideo mieste, ir aptarnavo lietuvių, kol čia atvyko jėzuitai. Paskui ilgą laiką buvo vietinėje parapijoje klebonas. Buvo vienas iš Lietuvių Bendruomenės steigėjų. Pašarvotas lietuvių bažnyčioje, kur buvo atlaikytos gedulingos pamaldos. Palaidotas Montevideo kunigų kriptoje.

VOKIETIJOJE

— **Rastatto lietuviai** Lietuvos atstatymo 65-rių metų sukaktį paminėjo bažnyčioje atlaikytomis ekumeninėmis pamaldomis, kurias laikė kun. A. Bernatonis ir kun. F. Skėrys. Salėje LB apyl. pirm. Povilas Gustainis tarė trumpą žodį. Meninę dalį atliko keturios Vasario 16 gimnazijos mokinės iš trijų žemynų: M. Gužauskaitė ir M. Gel-zaitytė iš Vokietijos, Gabija Diavaraitė iš Mali, Afrikos, ir kanklėmis Mirga Šaltmiraitė iš Kanados, M. ir H. Jaegeriai pagrjojo trimitais. Padėkos žodį tarė F. Andrijauskas.

— **Visuotiniame LB Müncheno** apylinkės susirinkime buvo išrinkta apylinkės valdyba. Pareigomis pasiskirstė: pirm. inž. R. Hermanas, sekr. J. Barasaitis, izd. A. M. Landienė. Kontrolės komisiją išrinkti dr. S. Girmius, J. Jurkonis ir V. Karužienė.

Šio susirinkimo prelegentas buvo Bronius Kviklys. Jis pasidžiaugė, kad Panevėžio klubas dosniai remia "Panevėžio vyskupijos" leidimą. Deja, to dar nepadarė joks kitas klubas. Toliau Br. Kviklys panasakojo, kaip jis rinko medžiagą šiai knygai. Pavyko gauti labai autentiškos medžiagos, kurią apie 1938 m. rinko pats Panevėžio vyskupas, ruošsis išleisti knygą. Turi naujausias visų bažnyčių ir koplyčių nuotraukas. Jas, perfotografuotas į skaidres, parodė susirinkusiems. Visi pamatė savųjų ir kaimyninių parapijų vaizdus, nusikėlė bent mintimis į tėviškes apylinkes. Susirinkimas dėkingas Br. Kvikliui, iš anksto leidusiam pažvelgti į jau pradėtos spausdinti rinkti "Panevėžio vyskupijos" vaizdus.

Mokytoja R. Kriaučiūnienė pakalbėjo apie "Aušrą", kurios išleidytoja sukaktį švenčiame, o kun. K. Kuzminskas prašė remti LKB Kronikos leidimą. Jos leidimui paremti nariai sudėjo 45 dol.

Pirm. pranešė, kad šiais metais atsiskaita tradicinio pobūvio, o jo vietoje birželio 5 d. Šaulių salėje bus gegužinė. Kvietė visus dalyvauti ir atnešti laimėjimus dovanų.

Juozas Masilionis, kuris ėmėsi iniciatyvos klubo vardu surinkti paramą "Panevėžio vyskupijos" leidimui, pranešė, kad jis leidėjams (Lithuanian Library Press) jau įteikė 2220 dol. Su leidėjais susitarė, kad visi, kurie aukojo nemažiau kaip 25 dol., gaus išėjusią knygą. Po tokio pranešimo dar kai kurie naujai paaukojo arba auką padidino. Aukų rinkimą norima užbaigti ligi šių metų birželio 1 d. Čekius rašyti Lithuanian Library Press, Inc. vardu, siųsti J. Masilionio adresu: 4632 So. Keating Ave., Chicago, Ill.

Po susirinkimo čia pat pasi-vaišinta kava ir pyragaičiai, paruoštais J. Jankauskienės ir kitų, pasikalbėta, pabendrauta.

P. R.